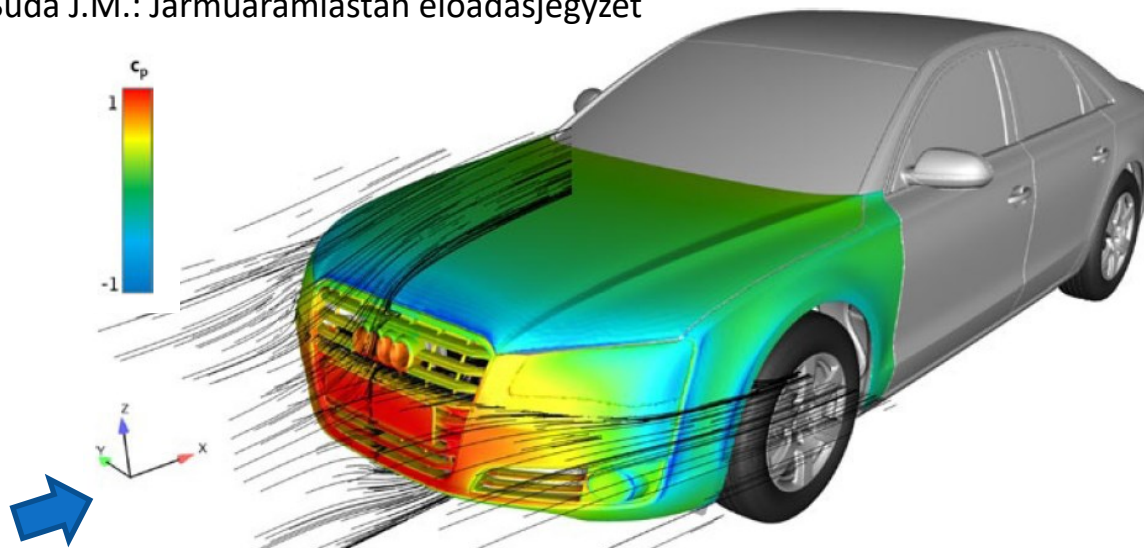

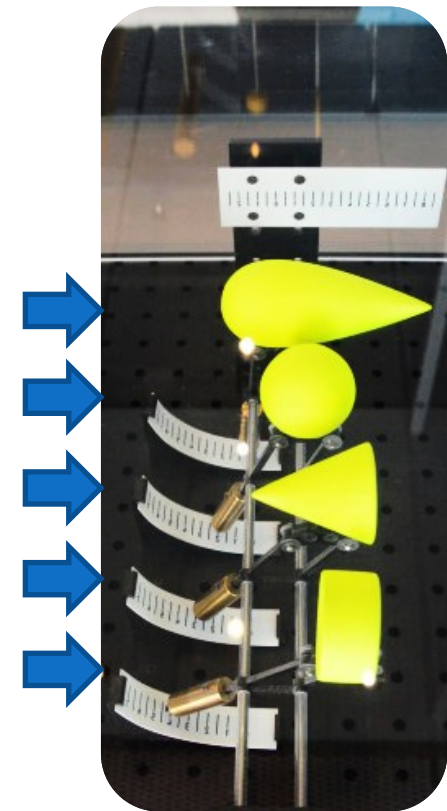
11. Áramlásba helyezett testekre ható erő

Áramlás-tanszék előadást kiegészítő prezentáció
Dr. Suda Jenő Miklós, adjunktus
BME Áramlás-tanszék

Felhasznált szakirodalom:
Dr. Lajos T.: Az áramlás-tanszék alapjai tankönyv
Dr. Suda J.M.: Járműáramlás-tanszék előadásjegyzet

Személyautó front felületén nyomástényező-eloszlás (c_p) és áramvonalak

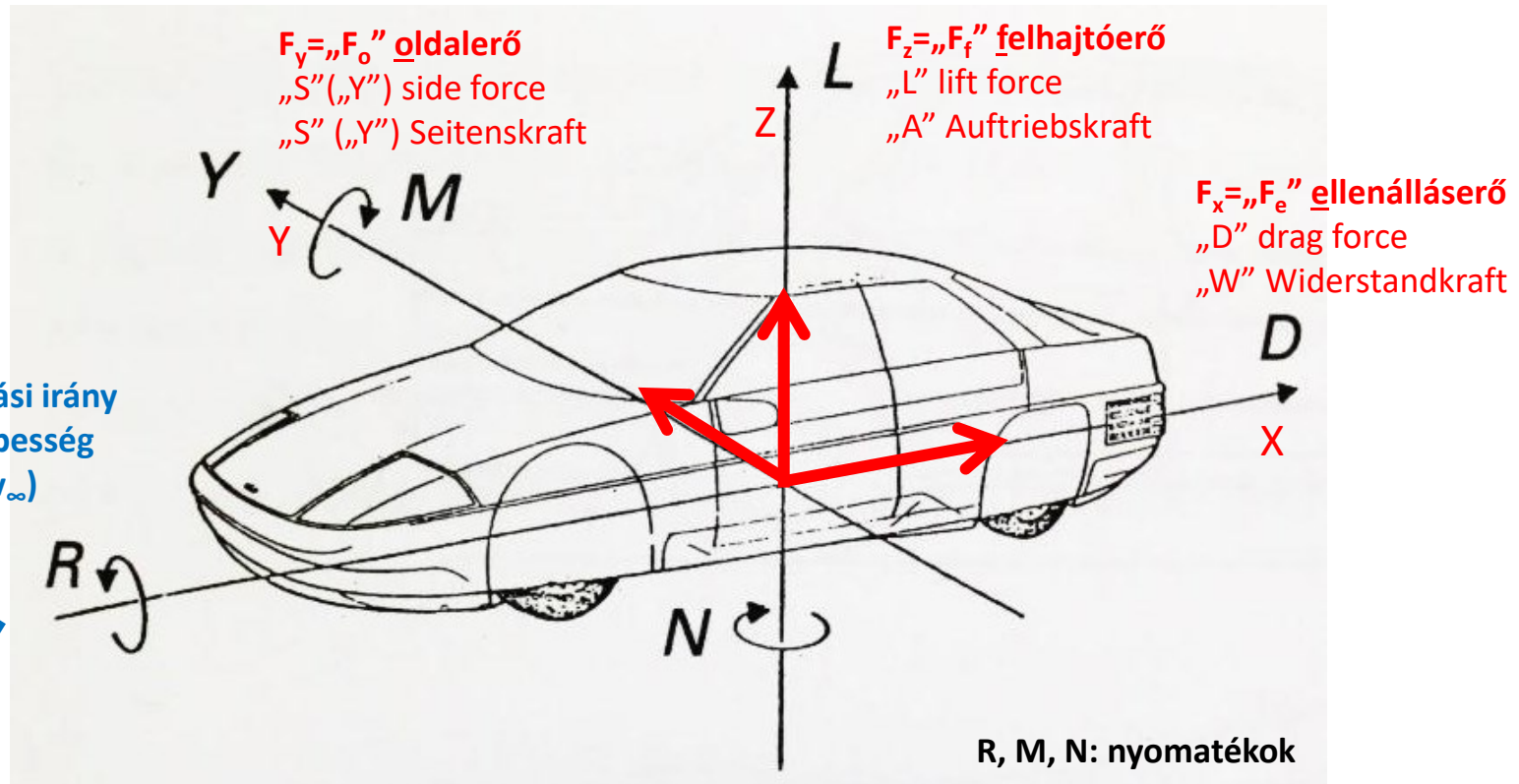

11. Áramlásba helyezett testekre ható erő

$\underline{F}$ aerodinamikai erő vektor komponensei:

$$\underline{F} = F_x \cdot \underline{i} + F_y \cdot \underline{j} + F_z \cdot \underline{k}$$

$$\underline{F} = F_e \cdot \underline{i} + F_o \cdot \underline{j} + F_f \cdot \underline{k}$$

Aerodinamikai erőtenyezők:

c_e : ellenállástényező

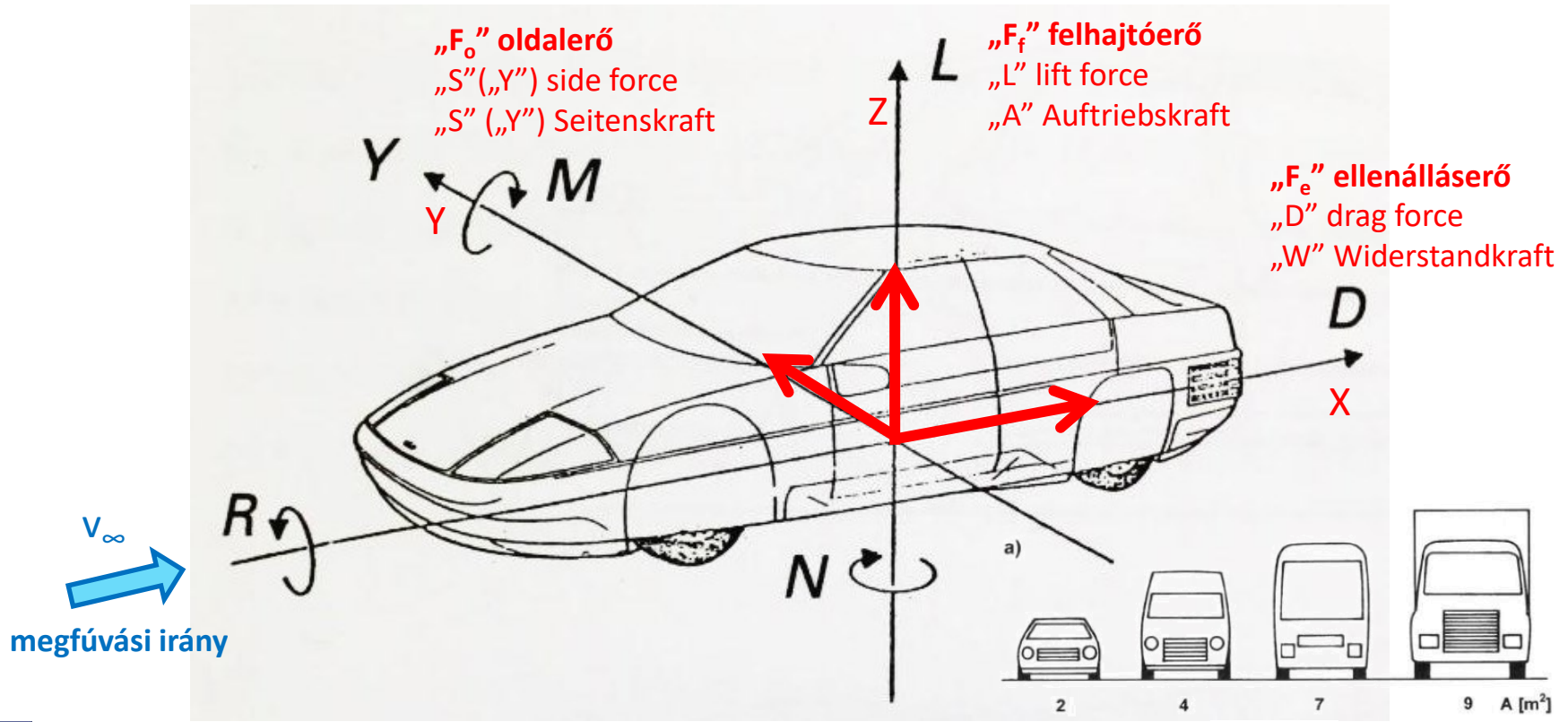
$$c_e = \frac{F_e}{\rho_{din} A_{ref}}$$

c_o : oldalerő-tényező

$$c_o = \frac{F_o}{\rho_{din} A_{ref}}$$

c_f : felhajtóerő-tényező

$$c_f = \frac{F_f}{\rho_{din} A_{ref}}$$

Aerodinamikai erő (nyomáseloszlásból és súrlódásból)

$$\underline{F} = \underline{F}_p + \underline{F}'_f$$

$$\underline{F}_p = - \int_A p \cdot d\underline{A} \quad \underline{F}'_f = \int_A \tau_0 | d\underline{A} | \underline{e}$$

Bővítés referencia nyomással és referencia sebességgel:

$$0 = \int p_\infty \cdot d\underline{A} \quad \text{és} \quad 1 = p_{din} / p_{din}$$

$$\underline{F}_p = p_{din} \cdot \left[- \int_A c_p \cdot d\underline{A} \right]$$

$$\underline{F}'_f = p_{din} \cdot \left[\int_A c'_f | d\underline{A} | \underline{e} \right]$$

c_p : nyomástényező

$$c_p = \frac{(p - p_\infty)}{p_{din}}$$

$$-3 \leq c_p \leq +1$$

c'_f : fali (bőr-)súrlódási tényező

$$c'_f = \frac{\tau_0}{p_{din}}$$

$$10^{-3} < c'_f < 10^{-2}$$

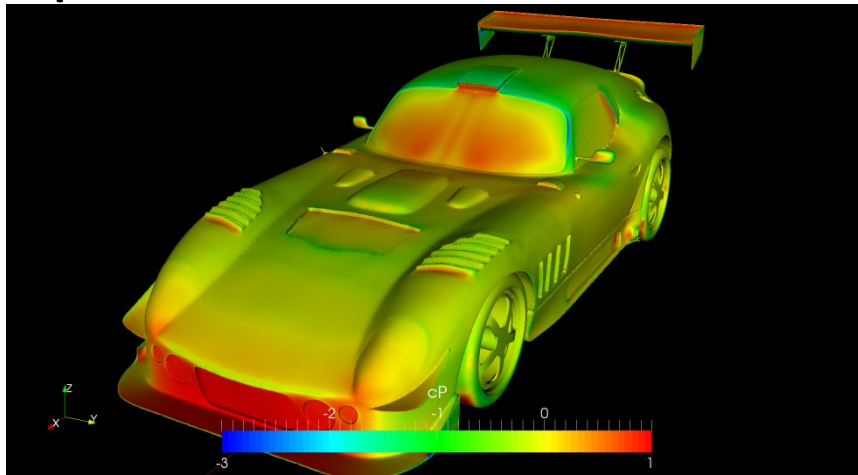

$$\underline{F} = \underline{F}_p + \underline{F}'_f$$

$$\underline{F}_p = F_{p,x} \cdot \underline{i} + F_{p,y} \cdot \underline{j} + F_{p,z} \cdot \underline{k}$$

$$\underline{F}'_f = F'_{f,x} \cdot \underline{i} + F'_{f,y} \cdot \underline{j} + F'_{f,z} \cdot \underline{k}$$

c_p nyomástényező

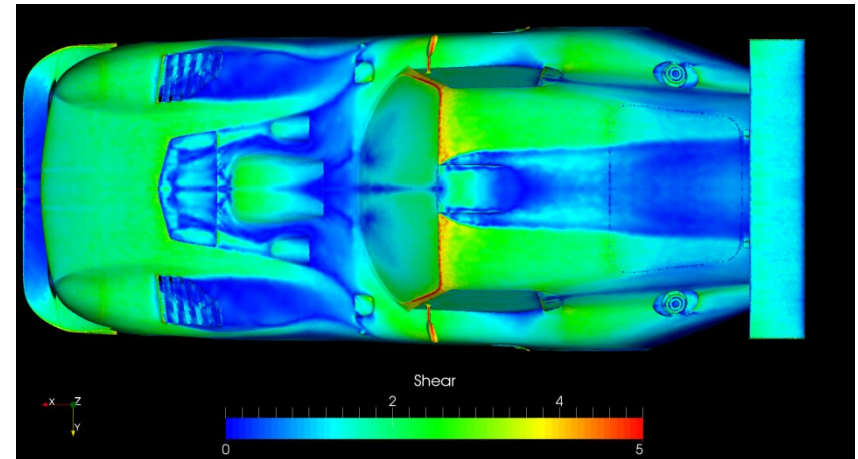

c_p
nyomástényező eloszlás

ábrán a skála:

$$-3 < c_p < +1$$

τ_0 fal csúsztatófeszültség

τ_0 [Pa]
fali csúsztatófeszültség eloszlás

ábrán a skála:

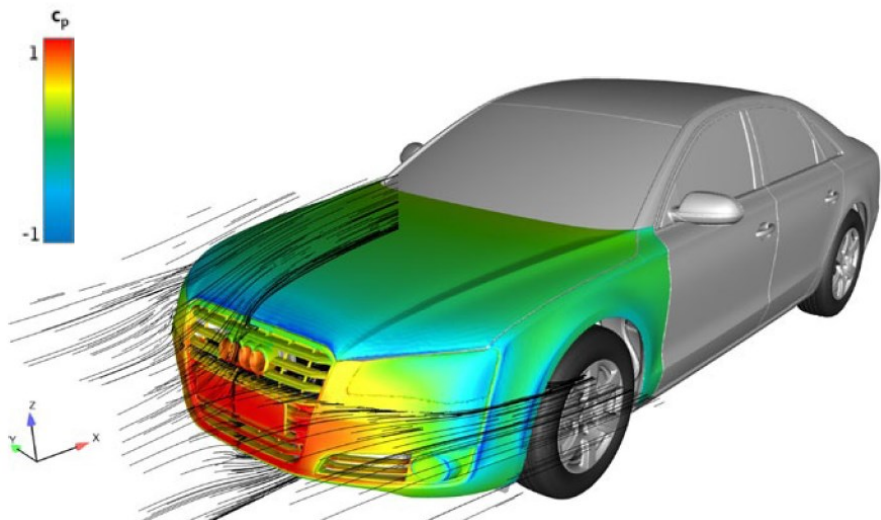
$$0\text{Pa} < \tau_0 < 5\text{Pa}$$

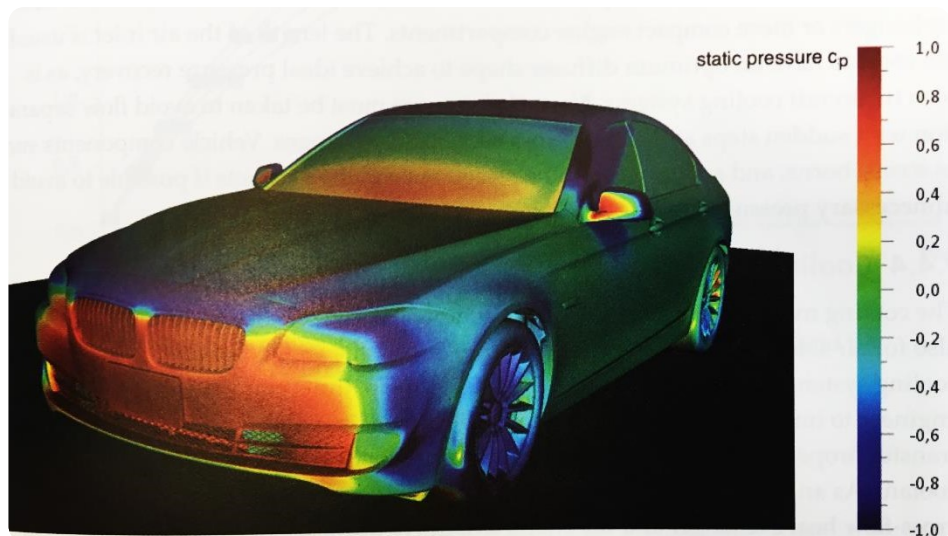

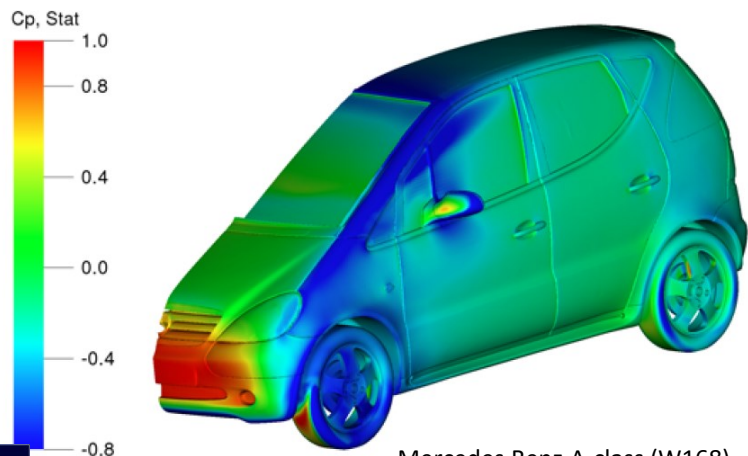
Nyomástényező-eloszlás karosszérián (v.ö. görbült áramvonalak -> Euler-egyenlet)

Személyautó front felületi nyomástényező-eloszlás (c_p) és áramvonalak

Személyautó felületi nyomástényező-eloszlás (c_p)

Mercedes Benz A-class (W168)

Személyautó felületi nyomástényező-eloszlás (c_p)

Szélcsatornában áramlás láthatóvá tétele áramvonalakkal

Ellenállástényező (c_e), felhajtóerő-tényező (c_f) :

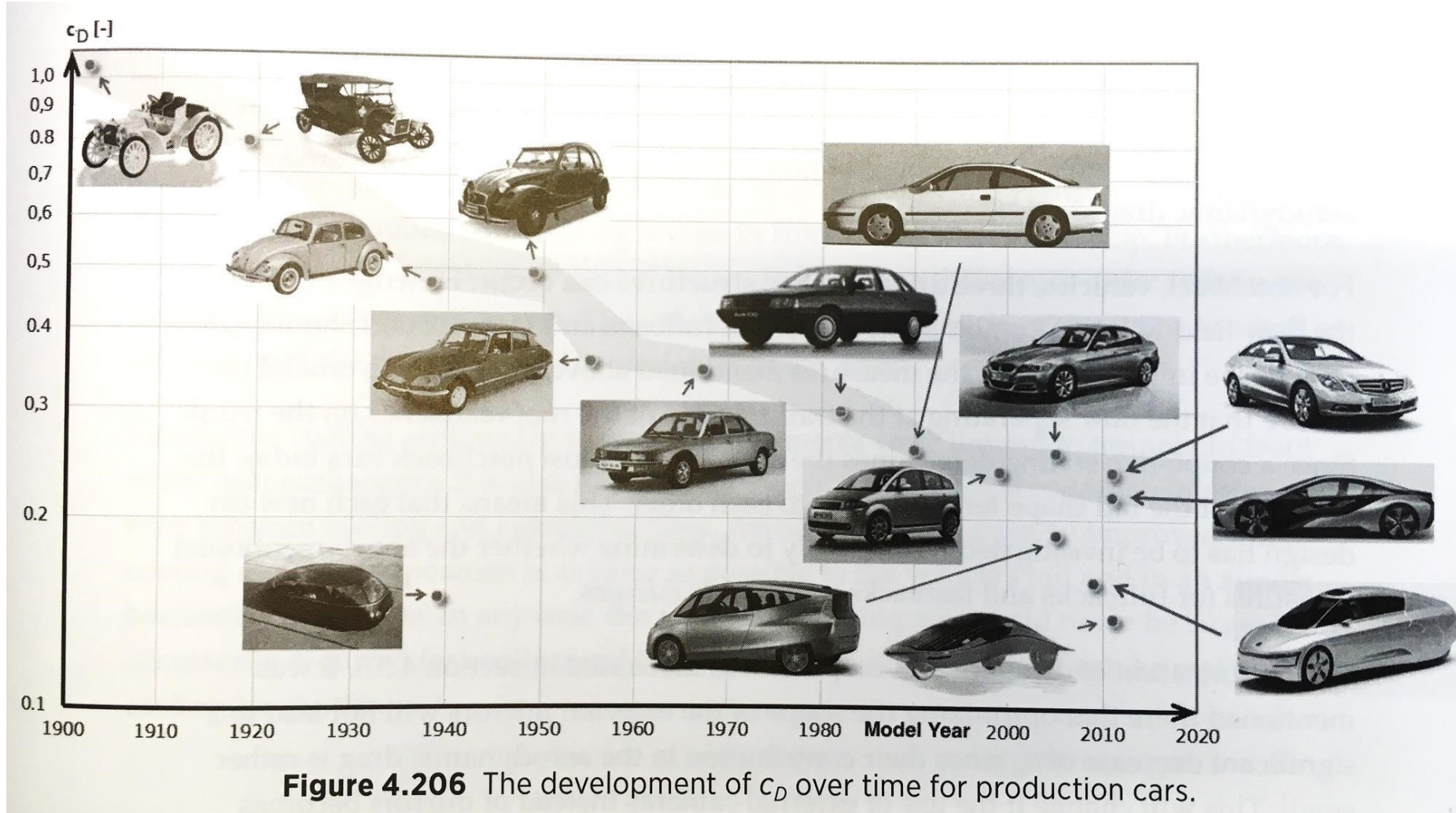
		c_f	c_e
1	Tengelyszimmetrikus, kis ellenállástényezőjú áramvonalas test (cseppforma)	0	0.04
2	Félcsepp alakú kis ellenállástényezőjú járműforma, kerekkel kiegészítve, talaj közelében	0.18	0.15
3	Generikus személyautó járműalak	0.28	0.35
4	Versenyautó prototípus	-3.00	0.75

**Felhajtóerő-tényező (c_f) és ellenállástényező (c_e)
tipikus testek ill. járműalakok esetén.**

Ellenállástényező (c_e)

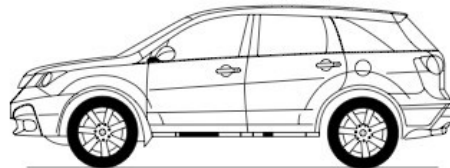
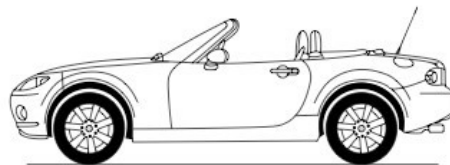
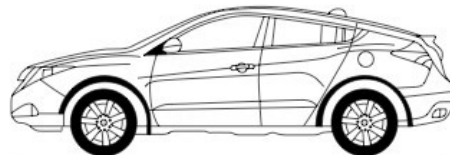
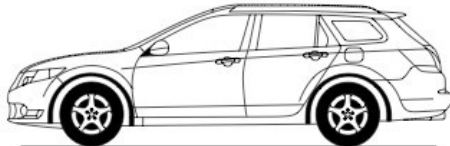
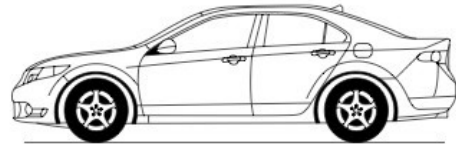

Ellenállástényező (c_e), felhajtóerő-tényező (c_f):

f: front

r: rear

	C_D	C_{Lf}	C_{Lr}	ΔC_D (Open Window)
Sedan	0.32	0.067	0.114	~0.05
Wagon	0.30			~0.04
Hatchback	0.31			~0.03
Convertible	0.40	0.011	0.143	
SUV	0.40 - 0.50			~0.06

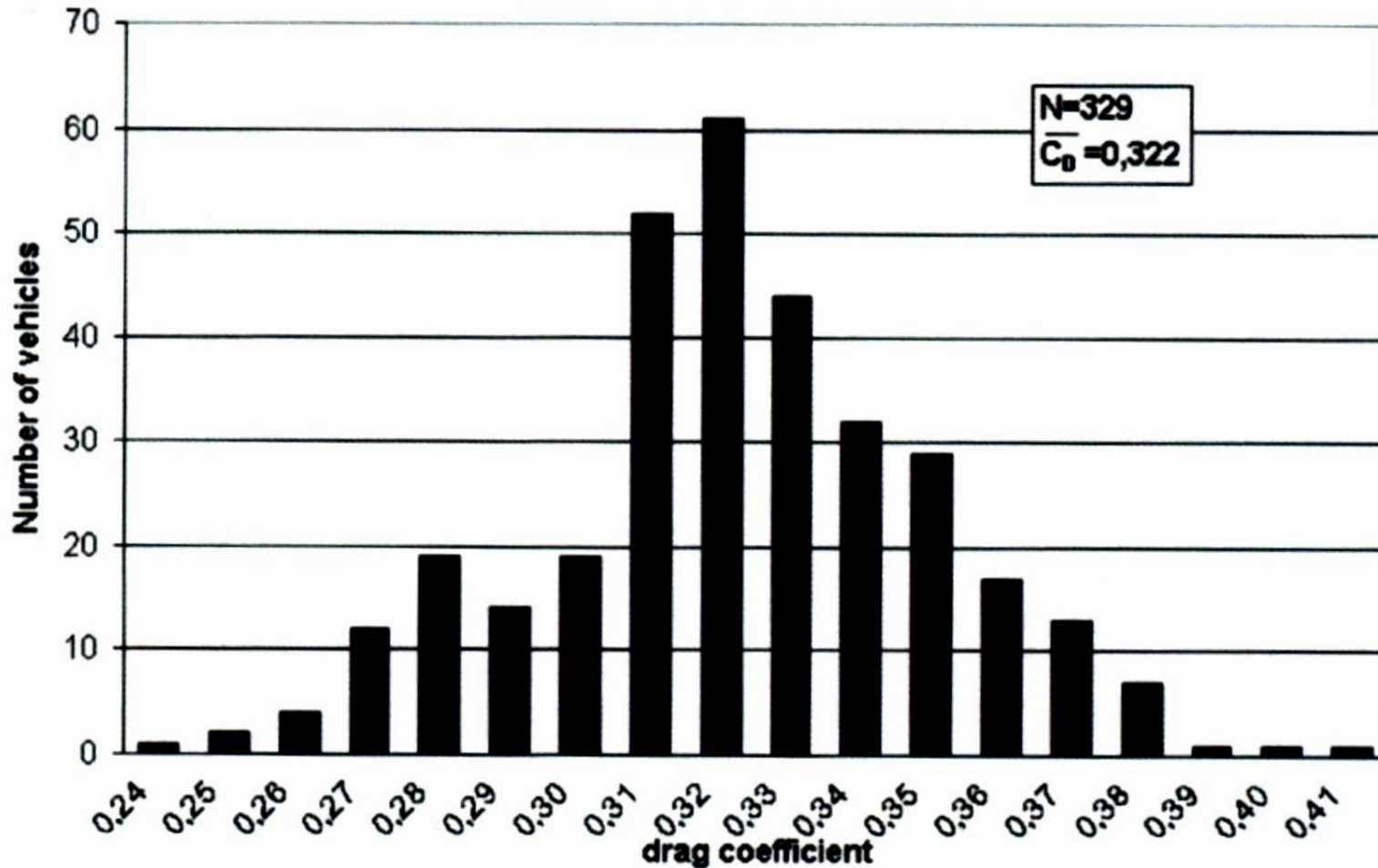
Table 2.
Computed
breakdown of
the
drag
components on
a typical sedan.

Feature	ΔC_D
Bodywork	0.050
Rearview Mirror	0.015
Rear Surfaces	0.085
Engine Bay	0.024
Cooling Drag	0.048
Underbody + Chassis	0.085
F Wheel + Suspension	0.025
R Wheel + Suspension	0.023
Total Drag Coefficient	0.355

Ellenállástényező (c_e) értékek eloszlása (2003, EU)

C_w – histogramm of european passenger cars, 2003

W: Widerstand (ellenállás)

Dr. Suda Jenő Miklós

Referencia keresztmetszet (A_{ref}), ellenállástényező (c_e):

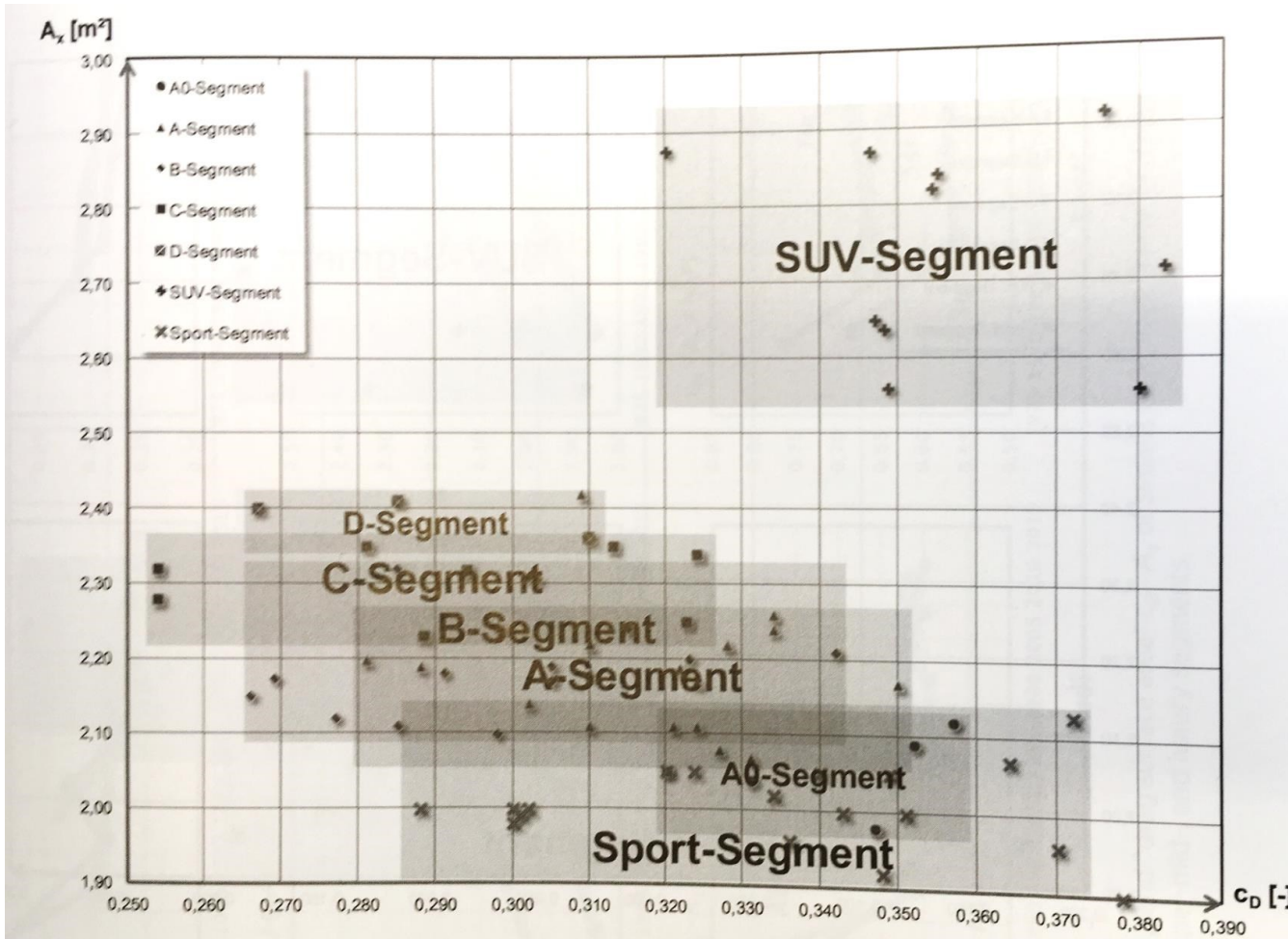
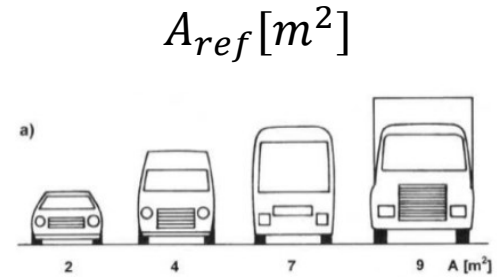

Figure 4.197 Measured aerodynamic drag values for $N = 79$ vehicles of different market segments, presented on the c_D - A_x chart.

VW notations

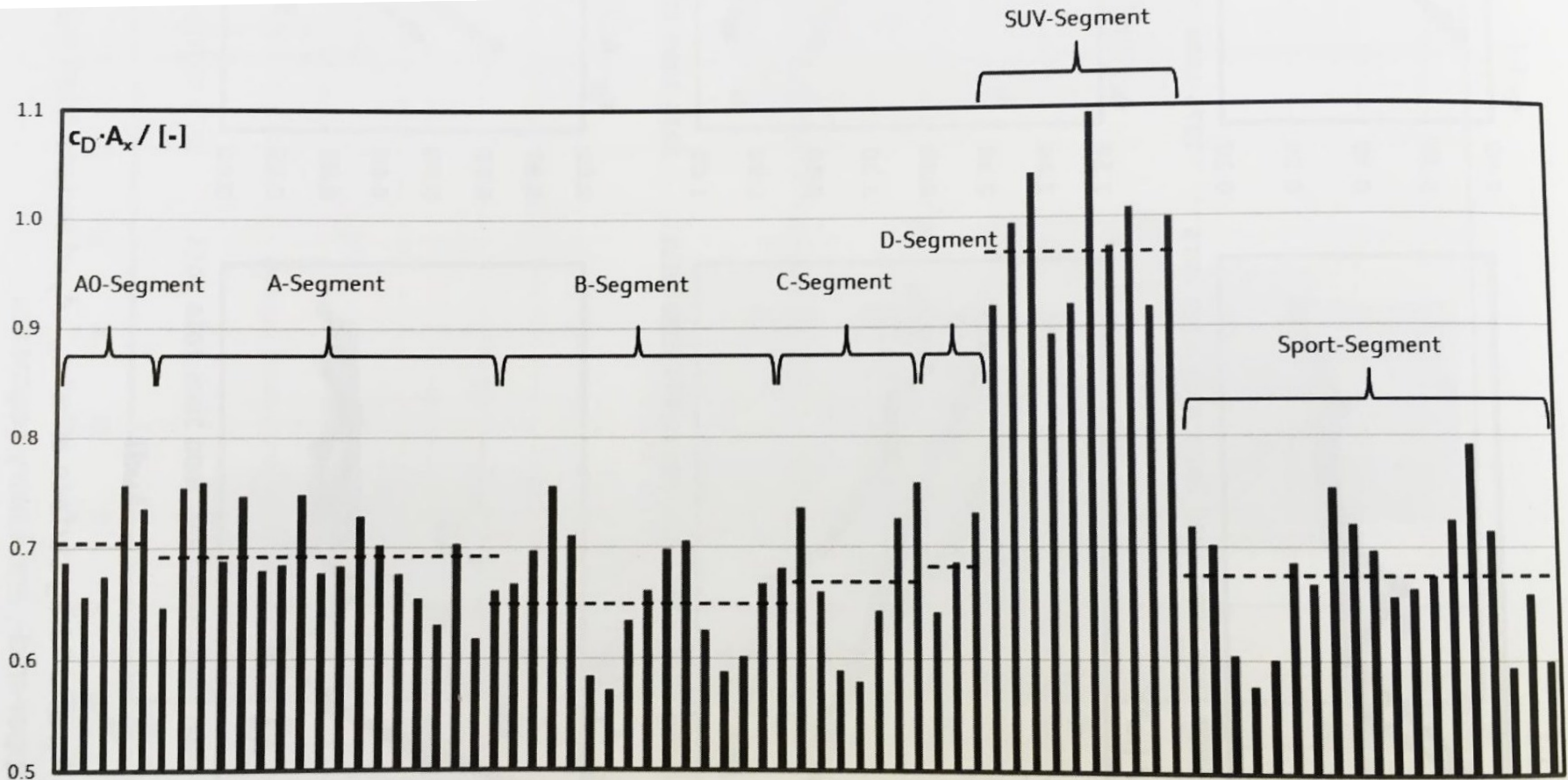
- A0 small cars
- A compact
- B mid-range
- C upper mid-range
- D luxury

- + SUV
- + SPORT

Ellenállásfelület ($c_e A_{ref}$) /drag area/:

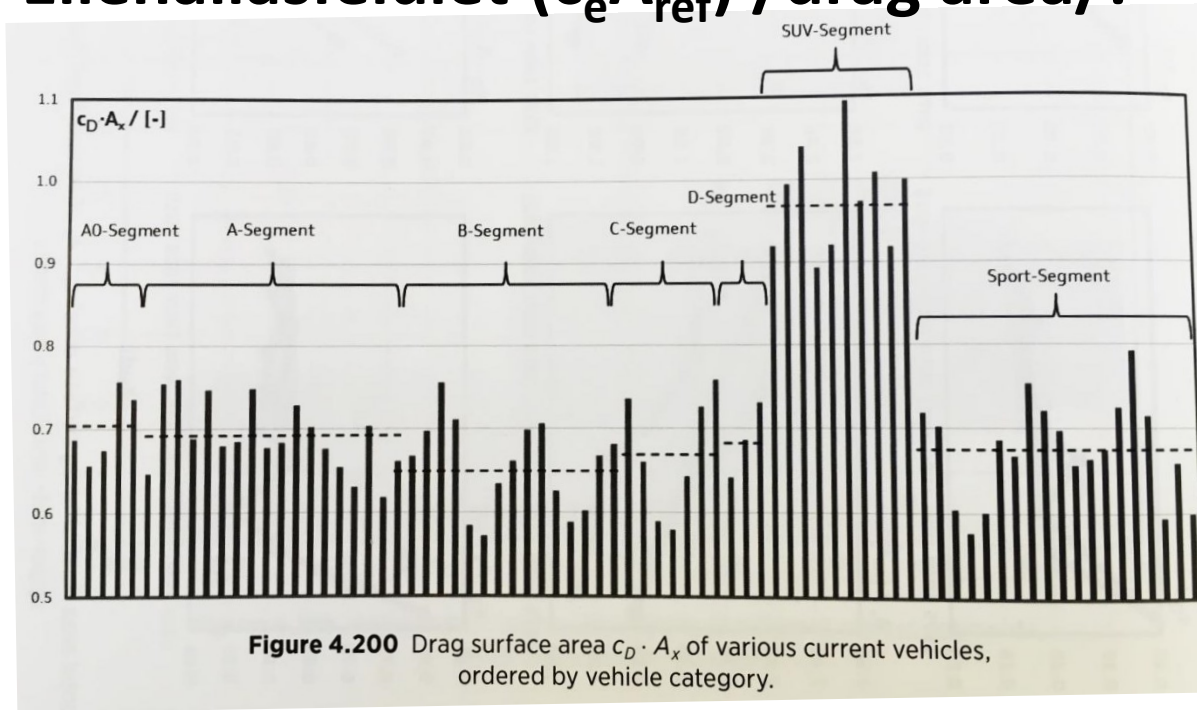
Figure 4.200 Drag surface area $c_D \cdot A_x$ of various current vehicles, ordered by vehicle category.

Ellenállásfelület ($c_e A_{ref}$) /drag area/:

Aerodinamikai veszteségteljesítmény, $P_{ae}[W] \sim v^3 (!!)$

$$P_{ae} = F_e v_{ref} = (p_{din} c_e A_{ref}) v_{ref} = \frac{\rho}{2} v_{ref}^3 (c_e A_{ref})$$

$$P_{ae, v=130km/h} = \frac{\rho}{2} v_{ref}^3 (c_e A_{ref}) = \frac{1,2 \frac{kg}{m^3}}{2} \left(\frac{130 \frac{km}{h}}{3,6 \frac{h}{m}} \right)^3 (0,32 \cdot 2m^2) \cong 18,1kW$$

$$P_{ae, v=260km/h} \cong 144,7kW$$

Áramlásba helyezett szárny:

„ F_e ” ellenálláserő

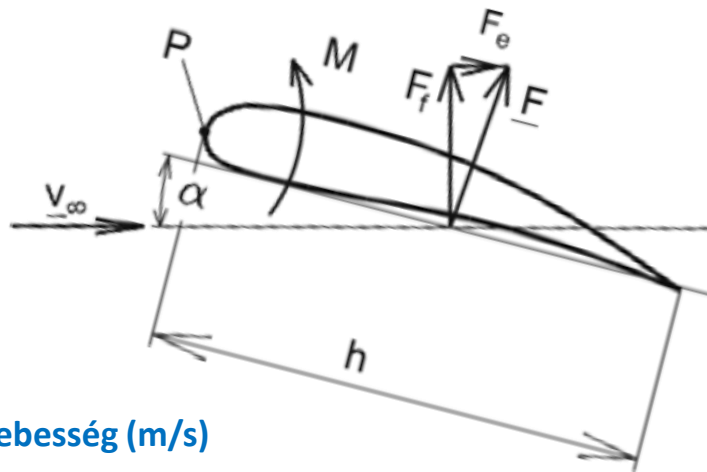
„D” drag force

„W” Widerstandskraft

„ F_f ” felhajtóerő

„L” lift force

„A” Auftriebskraft

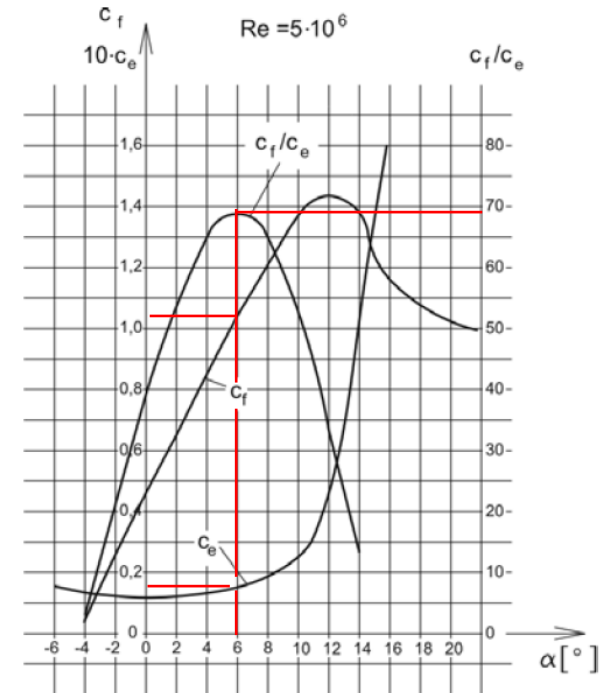
v_{ref} : megfúvási sebesség (m/s)

α : állásszög ($^\circ$)

$A_{ref}=h \cdot l$: jellemző ref. keresztmetszet (m^2)

h : szárny húrhossz (m)

l : szárny hossz (m)

11.10. ábra

A felhajtóerő- az ellenállástényező és a siklószám változása az állásszög függvényében

Aerodinamikai erőtényezők:

Ellenállástényező

$$c_e = \frac{F_e}{\rho_{din} A_{ref}}$$

Felhajtóerő-tényező

$$c_f = \frac{F_f}{\rho_{din} A_{ref}}$$

Siklószám:

$$S(\alpha = 6^\circ) = \frac{c_f}{c_e} = \frac{1,04}{0,015} = 69$$

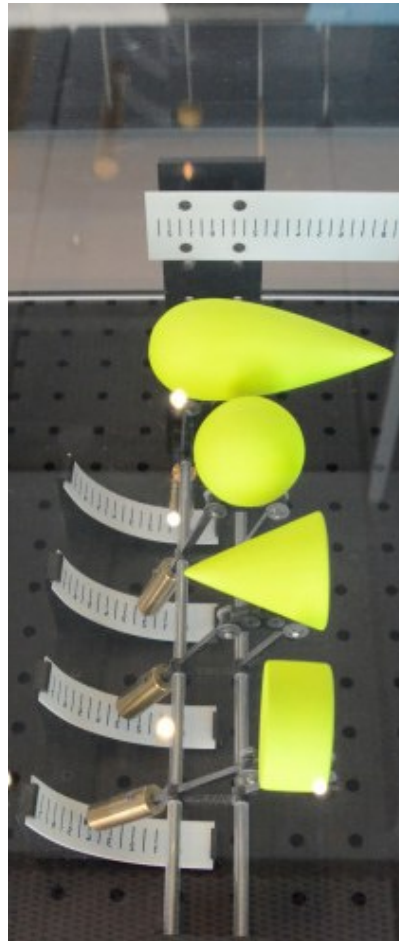
$$S = \frac{c_f}{c_e} = \frac{F_f}{F_e}$$

Áramlásba helyezett testek ellenállástényezői

Shape	Drag Coefficient
Sphere V_{ref}	0.47
Half-sphere	0.42
Cone	0.50
Cube	1.05
Angled Cube	0.80
Long Cylinder	0.82
Short Cylinder	1.15
Streamlined Body	0.04
Streamlined Half-body	0.09

Measured Drag Coefficients

Dr. Suda Jenő Miklós

3-Dimension			2-Dimension		
SHAPE	REF.	C_D	SHAPE	REF.	C_D
	STING SUPPORT	0.47 _y		—	1.17 _y
	(c)	0.38		(a)	1.20
	(c)	0.42		(a)	1.16
	(e)	0.59 _y		(d)	1.60 _y
	(f)	0.80 _y		(e)	1.55
	(d)	0.50		(a)	1.55
		1.17			1.98
	(c)	1.17		(a)	2.00
	(b)	1.42		(a)	2.30
	(a)	1.38		(b)	2.20
	(f)	1.05 _y		(a)	2.05 _y

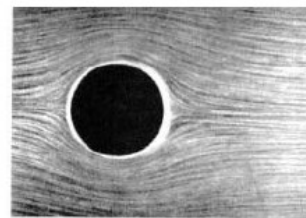
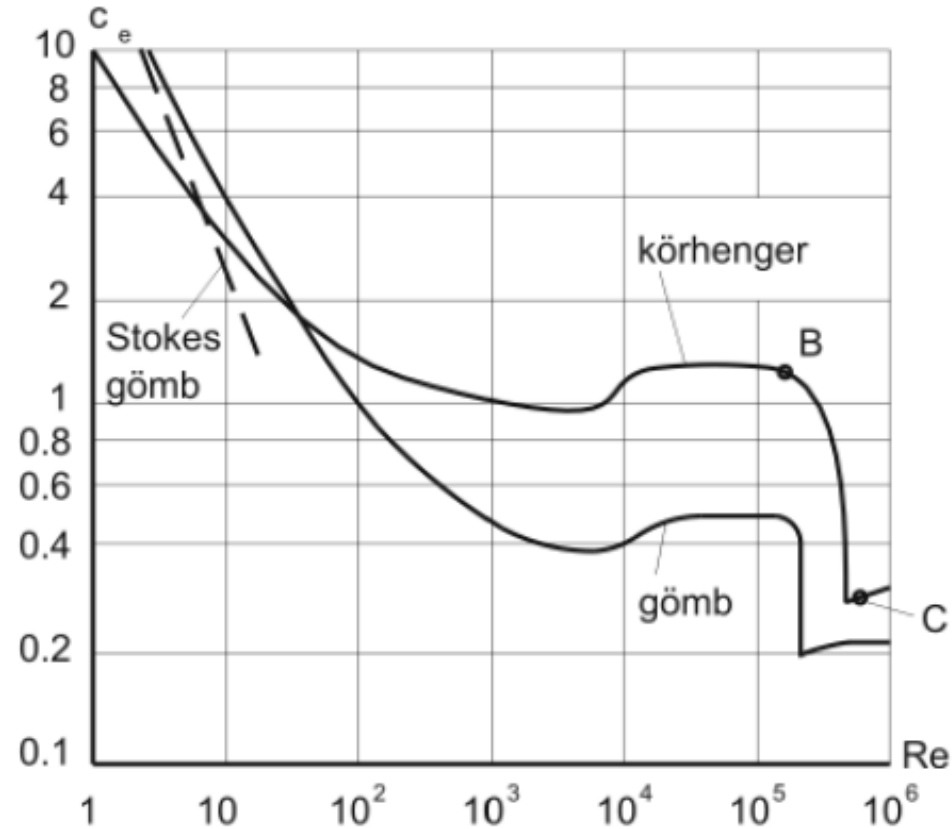

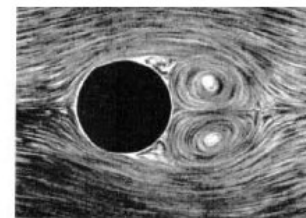
Áramlásba helyezett testek ellenállástényezői $c_e = f(Re)$

Áramlásba helyezett testek c_e ellenállástényezője [8] és [16] nyomán.

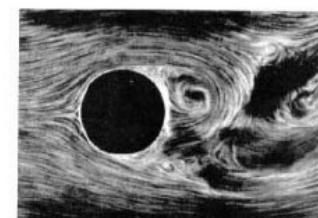
Tengelyére merőlegesen megfújt henger (9.12. ábra)						
Reynoldszám Re	Áramlásra merőleges hossz/átmérő (l/d)					
		1	2	5	10	40
10^3-10^5	0,63	0,68	0,74	0,82	0,98	1,2
$> 5 \times 10^5$						0,35
Merőlegesen megfújt lemezcsík (téglalap, 11.7. ábra)						
	Hossz/szélesség (l/t)					
	1	2	4	10	18	∞
	1,10	1,15	1,19	1,29	1,40	2,01
Áramlásra merőlegesen elhelyezkedő dűcprofil (2.3. ábra)						
	A profil keresztmetszet áramlás irányú/arra merőleges mérete (h/d , hossz: ∞)					
	2	3	5	10	20	
$> 5 \times 10^5$	0,2	0,1	0,06	0,083	0,094	
Áramlásra merőleges négyzetes hasáb átlóval párhuzamosan megfújva						
	Áramlásra merőleges hossz/keresztmetszet oldalhossz (l/a)					
	5			∞		
	0,91			1,53		
Forgási ellipszoid a h tengellyel párhuzamosan megfújva						
	Áramlás irányú/arra merőleges tengely (h/d)					
	1,8	1 (gömb)	0,75	0 (körtárcsa)		
10^3-10^5		0,5	0,6	1,1		
$> 5 \times 10^5$	0,09	0,15	0,2	1,1		
Tengely irányban megfújt henger (11.14 ábra)						
	Áramlás irányú hossz/átmérő (l/d)					
	0 (körtárcsa)	1	2	4	7	
10^3-10^5	1,10	0,91	0,85	0,87	0,99	
Fél gömbhéj szimmetriatengellyel párhuzamosan megfújva						
	Domború oldal felől megfújva			Homorú oldal felől megfújva		
	Nyitott		Körlappal zárt	Nyitott		Körlappal zárt
	0,34		0,42	1,33		1,17
Forgástengellyel párhuzamosan megfújt, áramlás irányában táguló kúp						
	Kúpszög (α°)					
	30			60		
	0,34			0,51		

a)

b)

c)

11.3. ábra

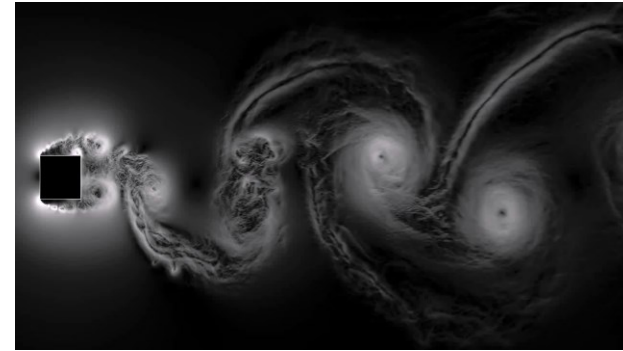
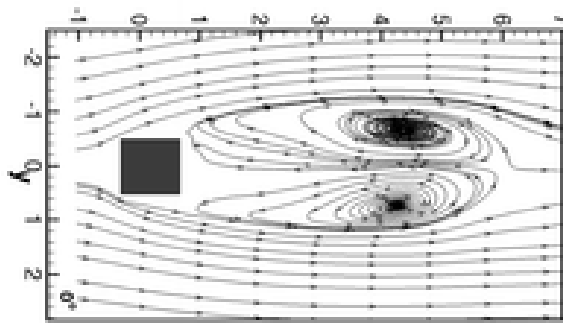
A körhenger és a gömb ellenállástényezője, a henger körüli áramlás

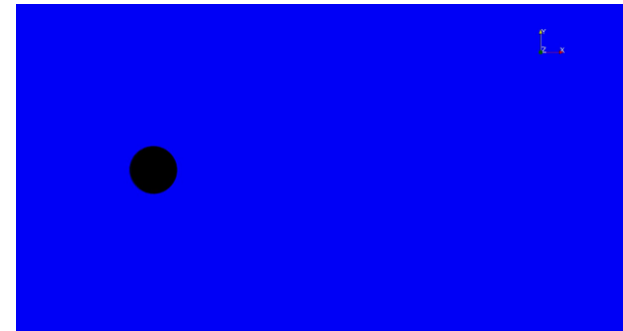
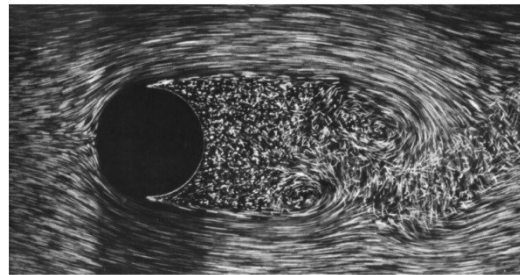

Áramlásba helyezett testek ellenállástényezői

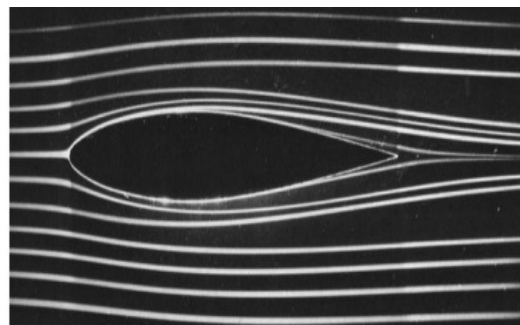
HASÁB → □ $c_D=1,25$

HENGER → ○ $c_D=0,65$

DÚCPROFIL → $c_D=0,2$

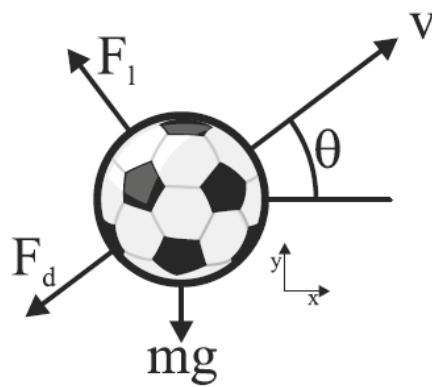

Áramlásba helyezett testek ellenállástényezői

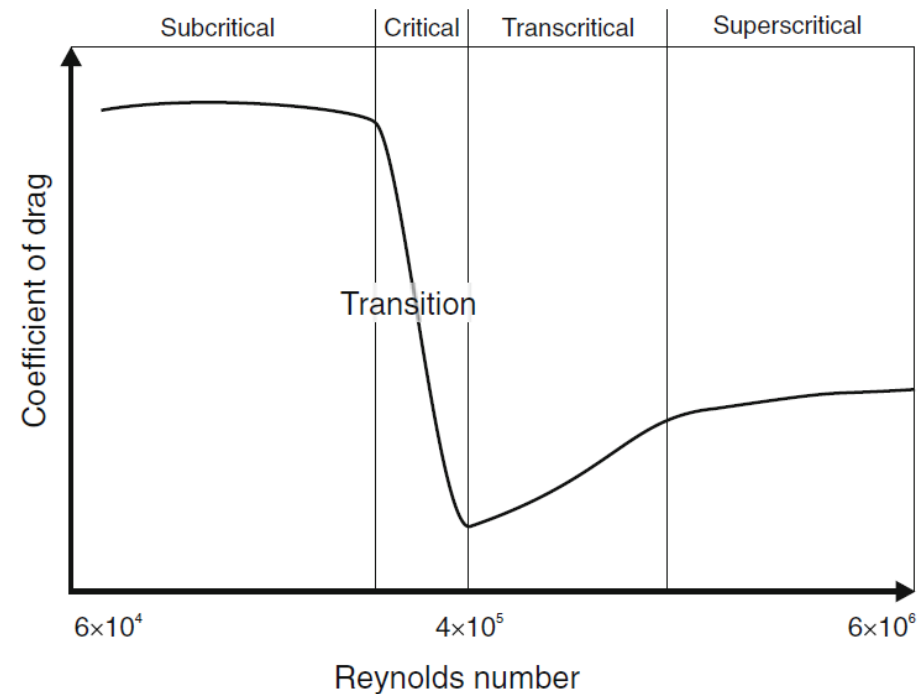
Focilabda ellenállástényezője $c_e = f(Re)$

Table 1 A range of aerodynamic properties measured directly in wind tunnel tests by other authors

Subcritical C_d	Transition ($Re \times 10^{-5}$)	Supercritical C_d	Source
0.52	3.8	0.09	[1]
0.40–0.45	1.7–2.5	0.15–0.25	[2]
0.42–0.45	2.5–3.0	0.15–0.20	[5]
0.38–0.43	2.0	0.22–0.23	[6]

Fig. 2 A free body diagram of a football in flight (adapted from Choppin and Kelley [9])

Fig. 1 The aerodynamic behaviour of a smooth sphere; the different flow regimes are labelled. (Taken from Passmore et al. [2])

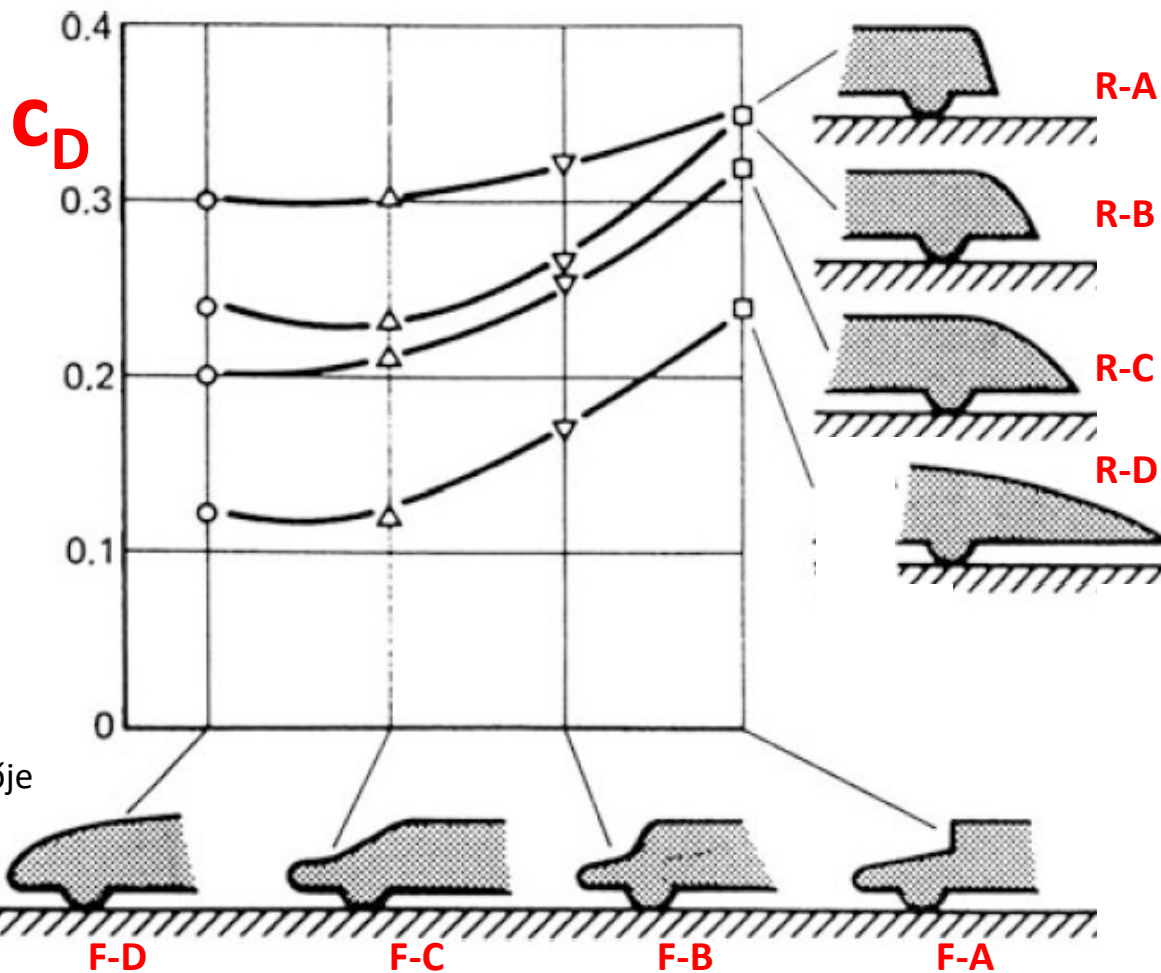
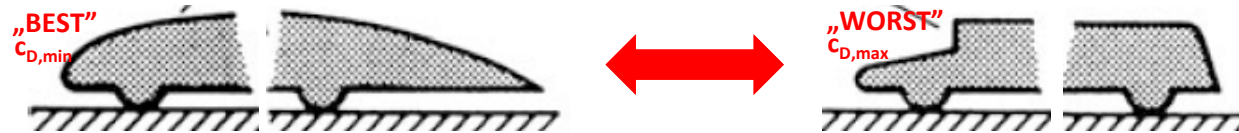

Járműáramlás

Különböző homlokkal és hátfal kialakítások hatása az ellenállástényezőre.

Karl Schlör áramvonalas autójának („Schlörwagen” 1939) az ellenállástényezője $c_e=0,15$ értékű volt ($v_{max}=84$ mph)

Modification of the REAR („R”) section

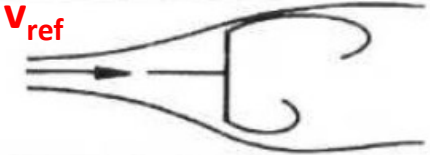
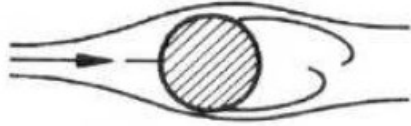
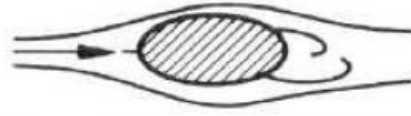

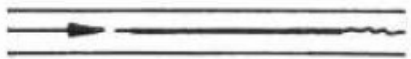
Modification of the FRONT („F”) section

Járműáramlástan

A testek alakjából adódó nyomáseloszlásból és a fali csúsztatófeszültségből eredő ellenállás %-os megoszlása alaptestekre

ALAPTESTEK	ÖSSZELENÁLLÁS	
	~NYOMÁS	+ ~ SÚRLÓDÁS
	100%	0%
	90%	10%
	60%	40%
	10%	90%
	0%	100%

Járműáramlás-tan

A c_e (c_D) ellenállás- és c_f (c_L) felhajtóerő tényezők jellemző értékei különböző alaptestekre és járművekre

			C_L	C_D
1	Circular plate		0	1.17
2	Circular cylinder $L/D < 1$		0	1.15
3	Circular cylinder $L/D > 2$		0	0.82
4	Low drag body of revolution		0	0.04
5	Low drag vehicle near the ground		0.18	0.15
6	Generic automobile		0.32	0.43
7	Prototype race car		-3.00	0.75

Fig. 2-22. Typical lift and drag coefficients for several configurations.

Járműáramlás-tan

A c_e (diagramon c_D)
ellenállástényező a
Reynolds-szám (Re)
függvényében
 $c_e = f(Re)$

Valós méretű (1:1) és
kisminta (1:4 ill. 1:5
méretarányban
lekicsinyített) modell
járműre.

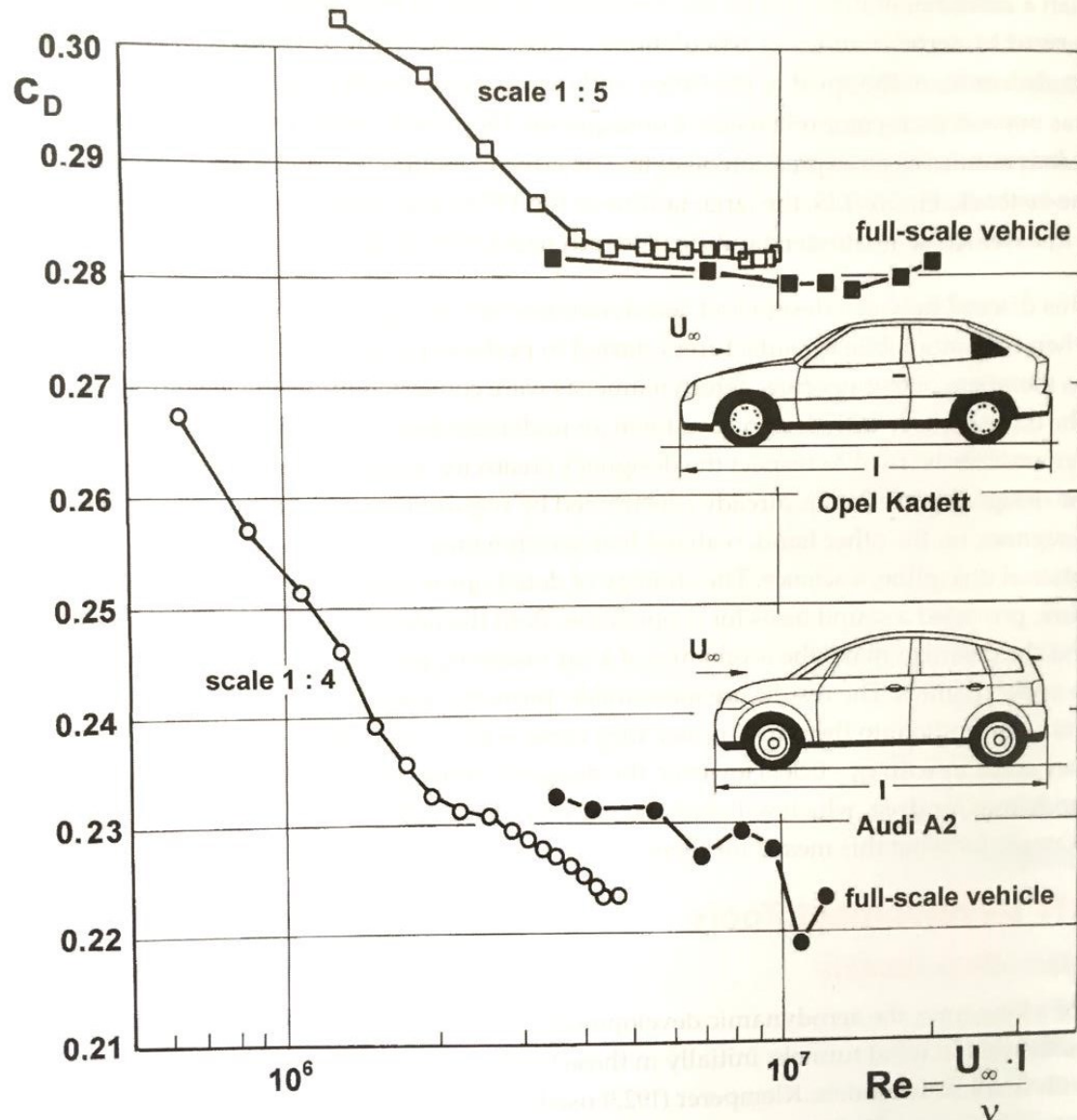

Figure 1.69 Effect of Reynolds number on measured drag coefficient with models in scale 1:5, 1:4, and full-scale cars; from Dietz (2000).

Járműáramlás-tan

DrivAer járműmodell (3D CAD)

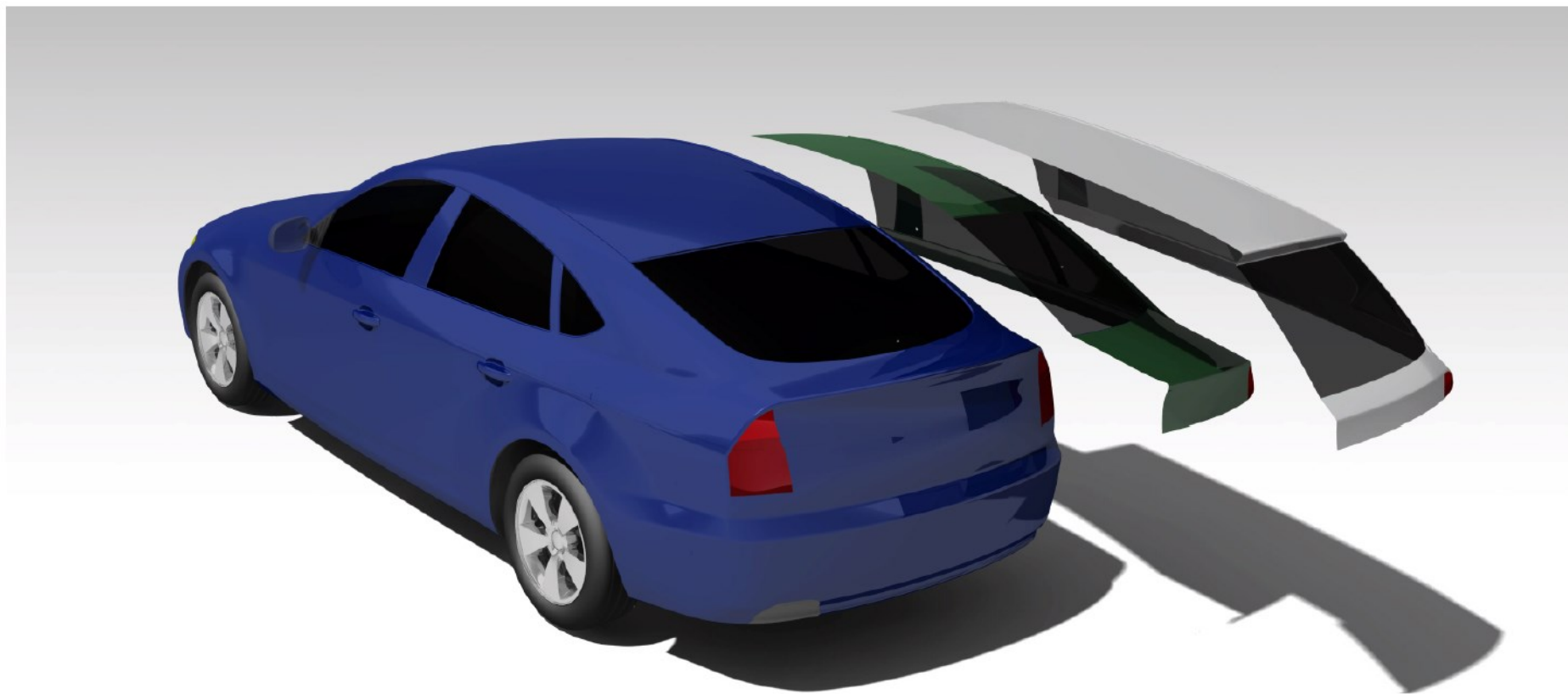

Figure 2: The DrivAer model with its three different rear ends.

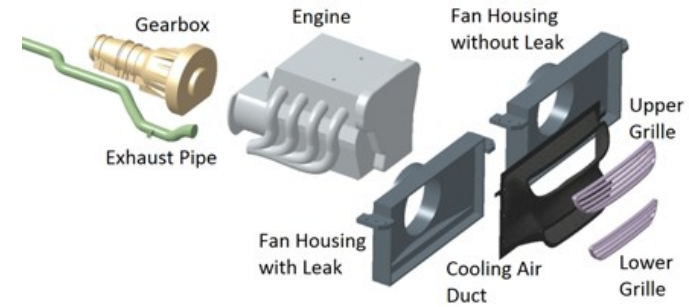
Dr. Suda Jenő Miklós

Járműáramlástan

DrivAer járműmodell (3D CAD)

Járműáramlástan

DrivAer járműmodell (3D CAD)

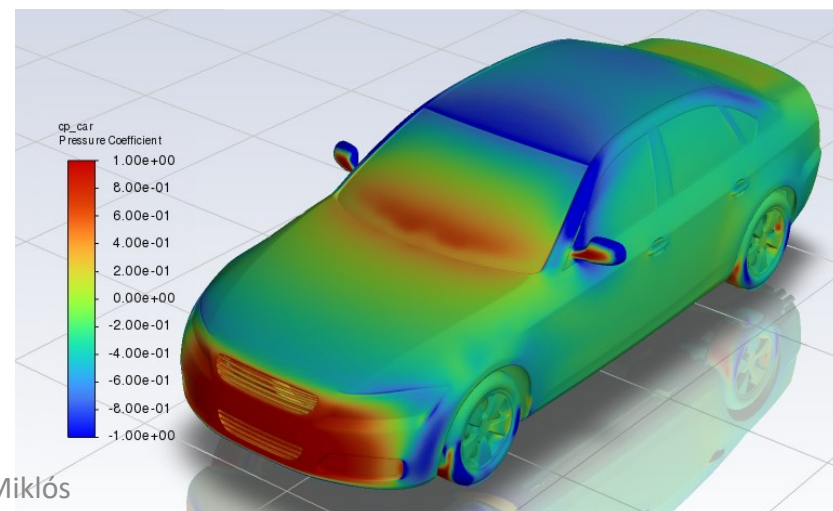
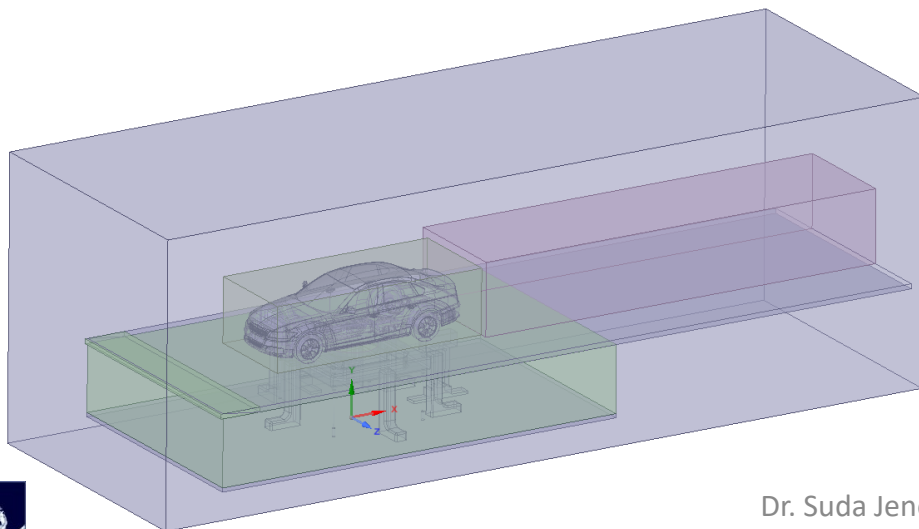
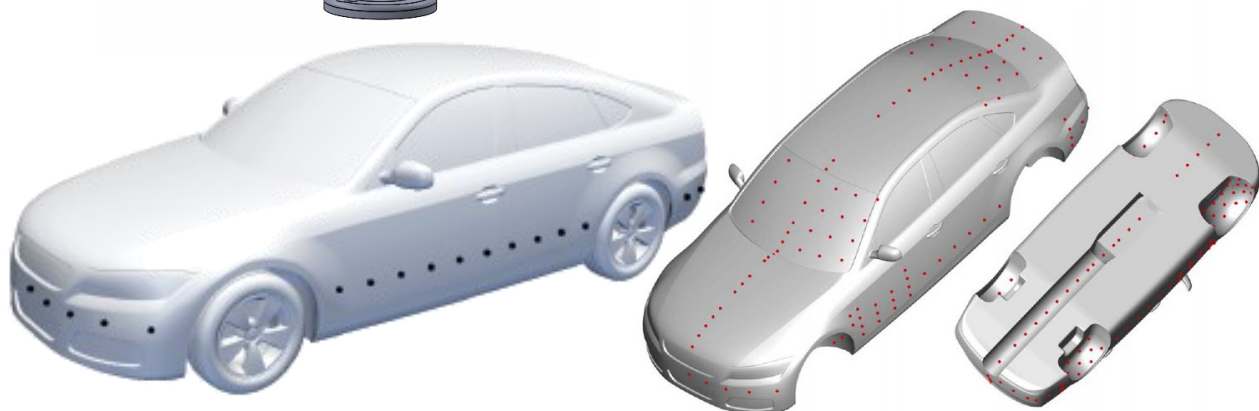
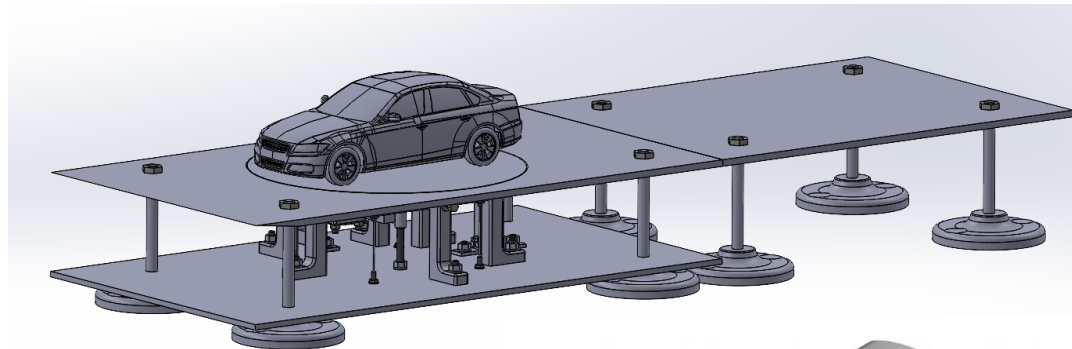
EXP: SZÉLCSATORNA TESZTELÉS

1) Aerodinamikai erő mérése

2) Nyomáseloszlás mérés

- függőleges középsíkban
- vízszintes övvezeték mentén

**CFD: numerikus áramlástan
modellezés (mérések
megismétlése szimulációval)**

Járműáramlás-tan

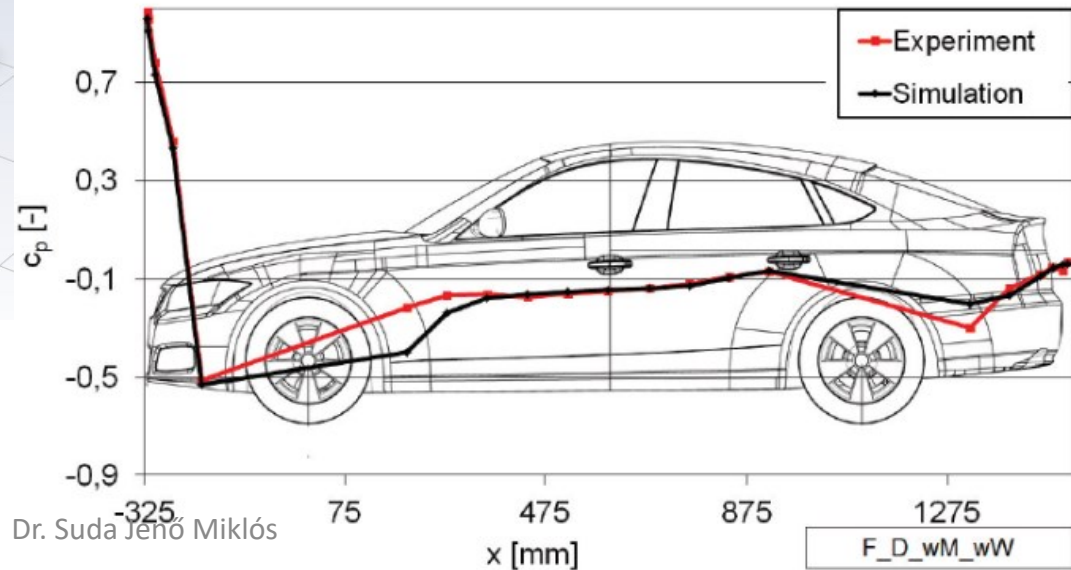
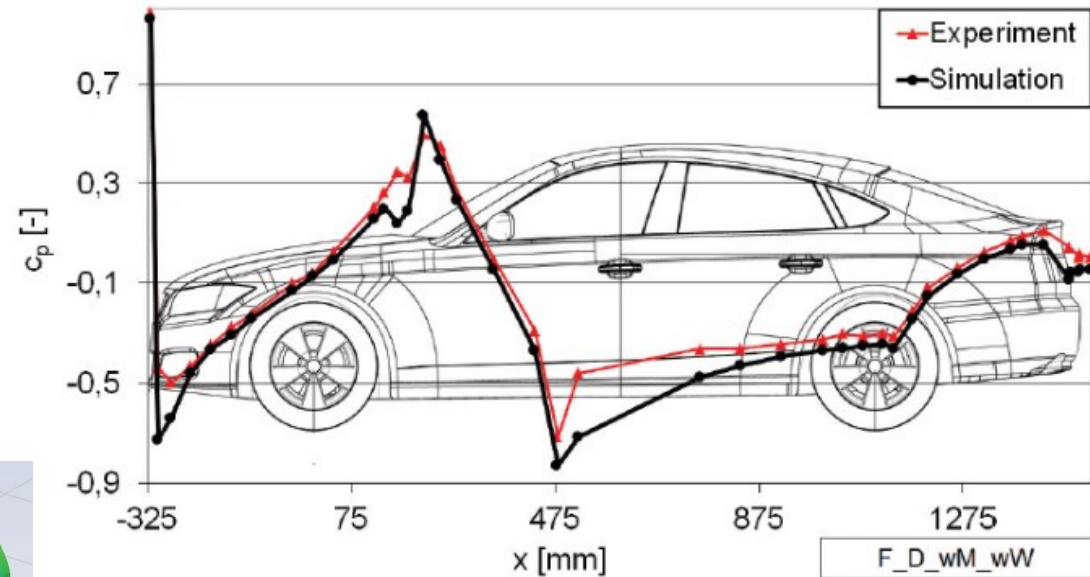
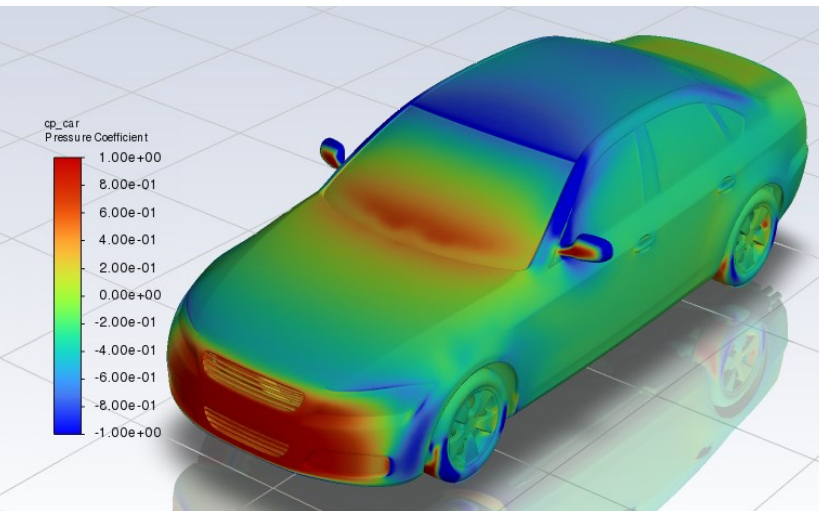
DrivAer járműmodell (3D CAD)

EXP: szélcsatorna mérés

CFD: Computational Fluid Dynamics

Nyomáseloszlás EXP + CFD

- függőleges középsíkban
- vízszintes övvonalon

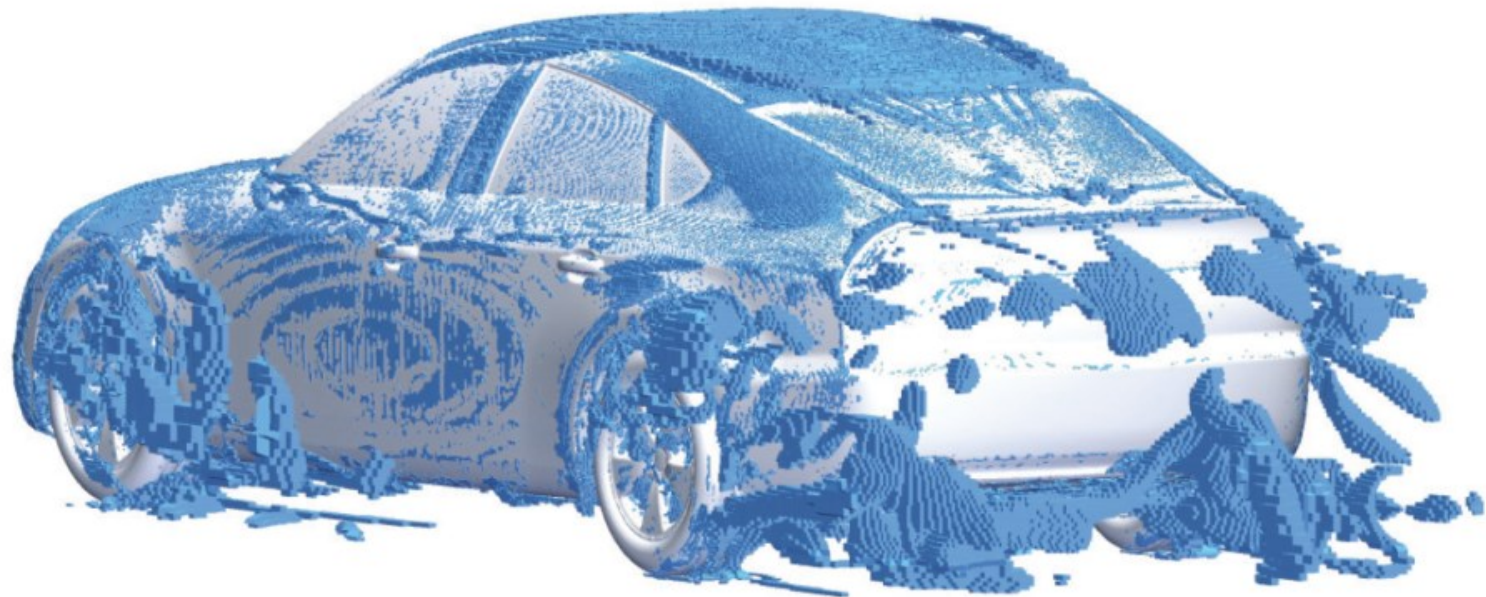

Járműáramlásan

DrivAer járműmodell (3D CAD)

CFD: Computational Fluid Dynamics

FIGURE 18. Q CRITERION ($Q > 500$) AT THE REAR WINDOW OF THE FASTBACK VEHICLE.

Dr. Suda Jenő Miklós

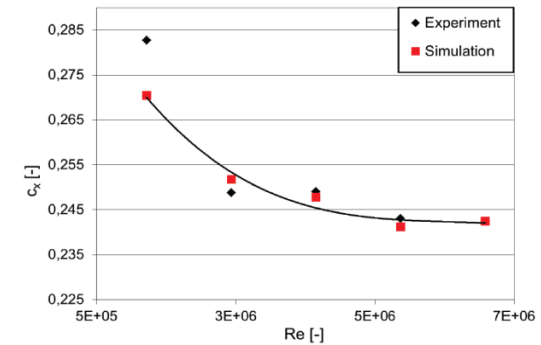
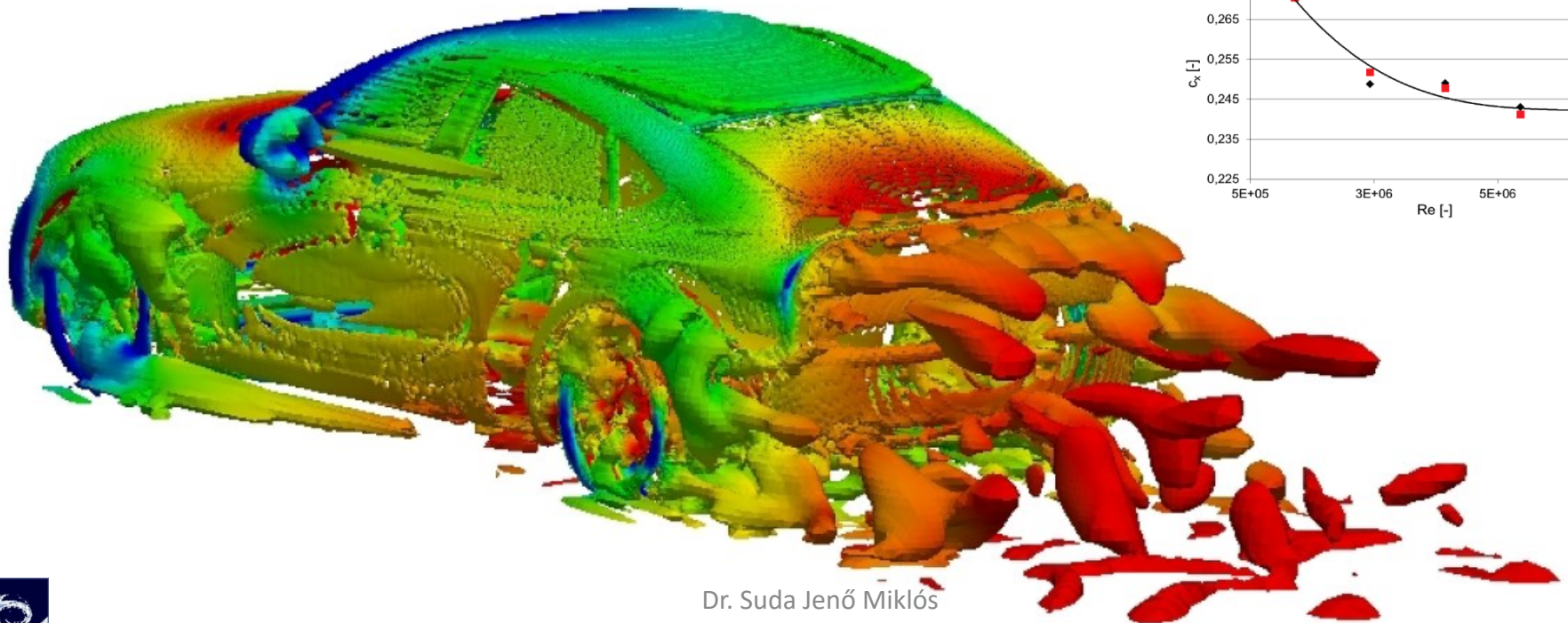
Járműáramlás

DrivAer járműmodell (3D CAD)

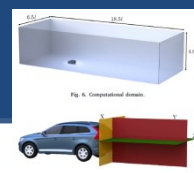
CFD: Computational Fluid Dynamics

Table 2. c_D value of the DrivAer body in various simulations.

	SST(fine)	SST(int)	SST(coarse)	SST(coarse,hex)	SAS(int)
c_D	0.28	0.283	0.317	0.296	0.289

REAR PRESSURE COEFFICIENT

Fig. 3. Rear view of the smooth extensions, configuration B.

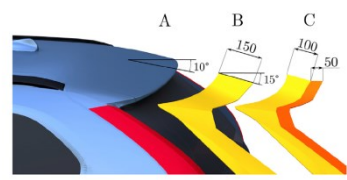

Fig. 2. Close-up of the extensions with measurements in [mm]. The taper angle is referenced to the horizontal plane.

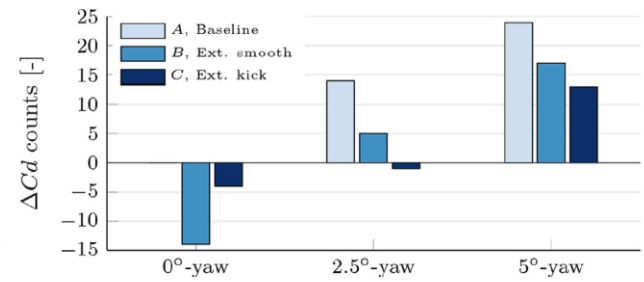

Fig. 12. Delta coefficient of drag relative to the baseline.

$\beta=0^\circ$ (no wind)

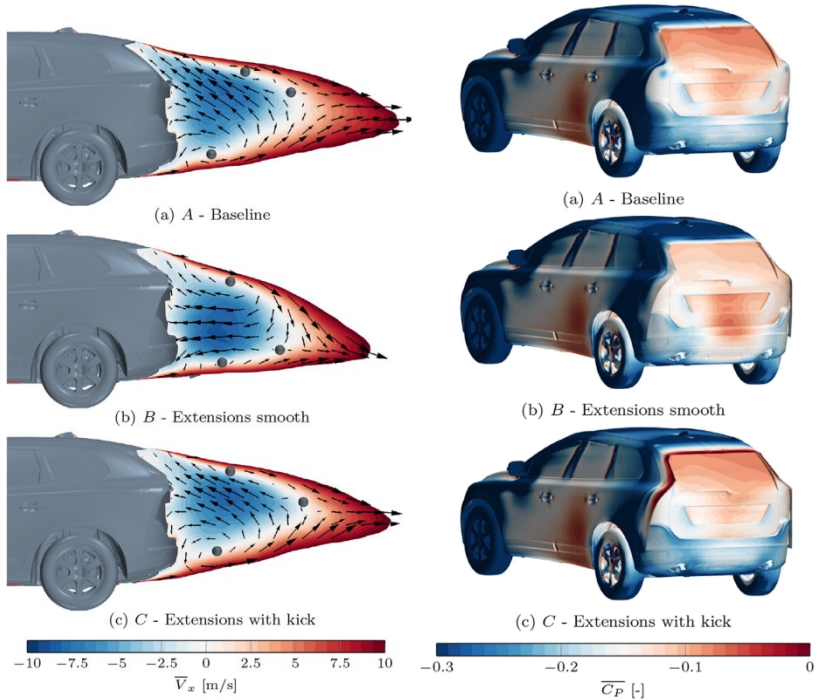

Fig. 13. Mean longitudinal velocity with velocity vectors. Time averaged singular points are marked with a sphere.

Fig. 14. Mean surface pressure coefficient.

$\beta=5^\circ$ (side wind)

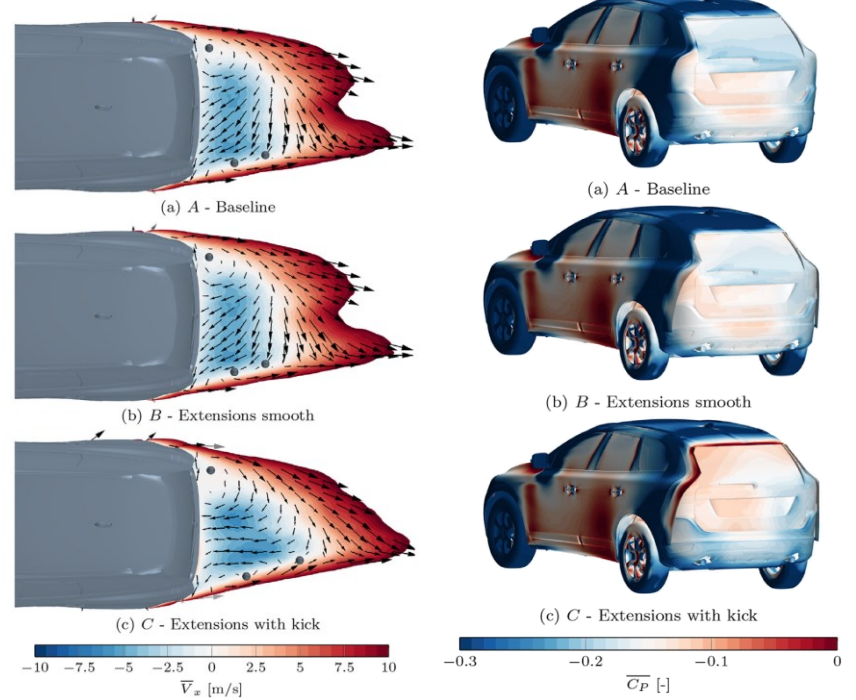

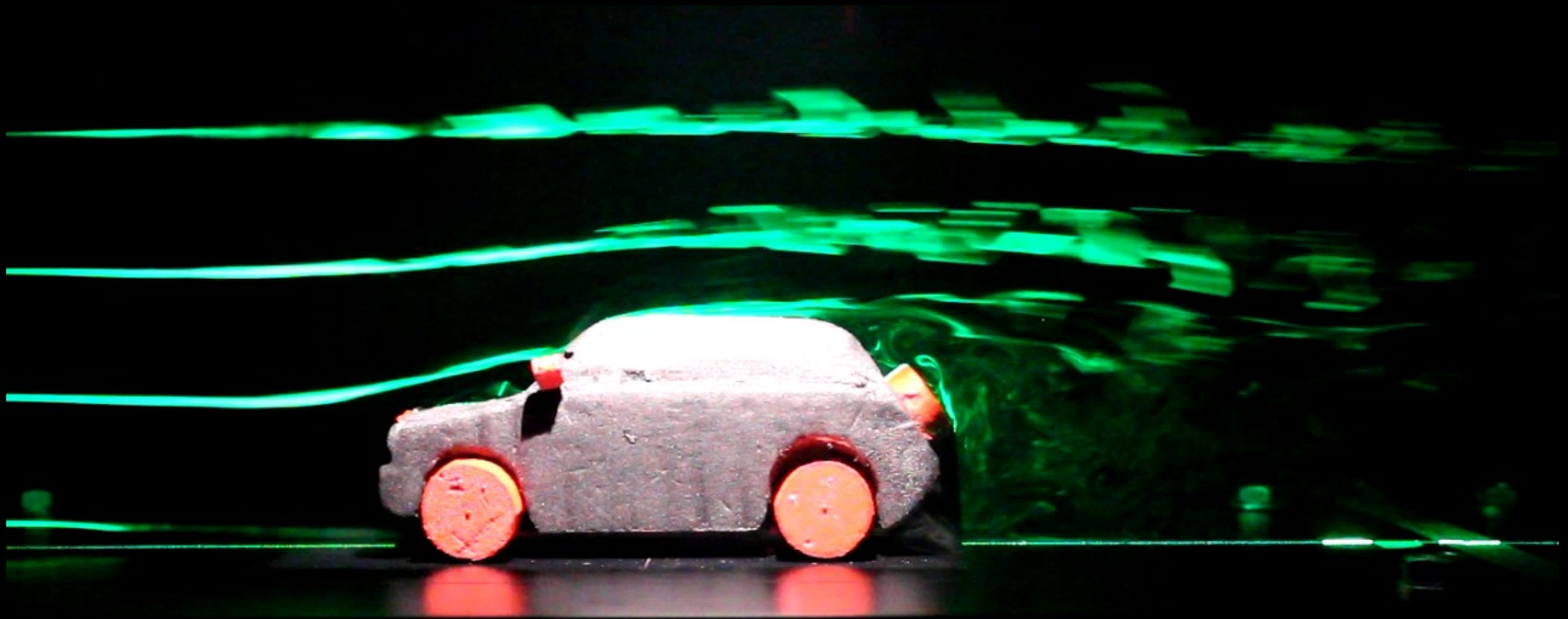
Fig. 25. Mean longitudinal velocity, top view. Time averaged singular points are marked with a sphere.

Fig. 26. Mean surface pressure coefficient.

Járműáramlásan

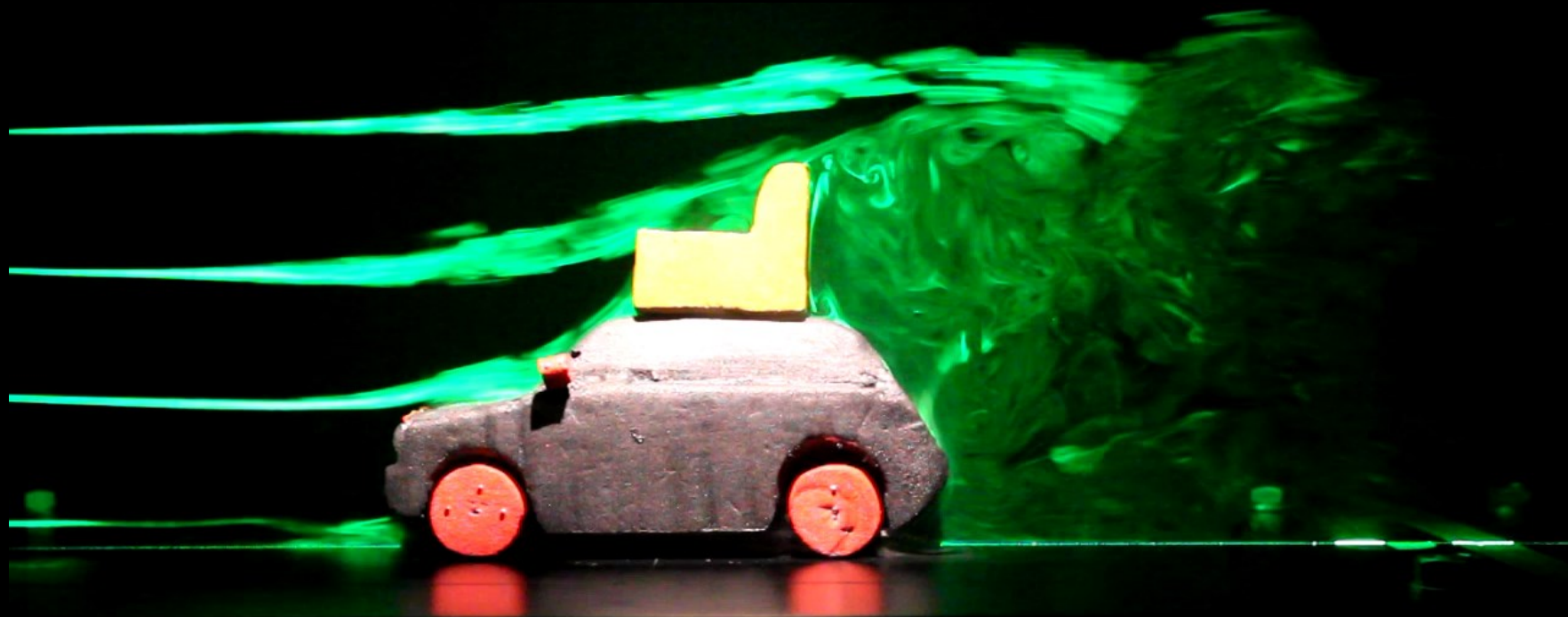
WIND TUNNEL LABSESSION (MSc)

Járműáramlás-tan

WIND TUNNEL LABSESSION (MSc)

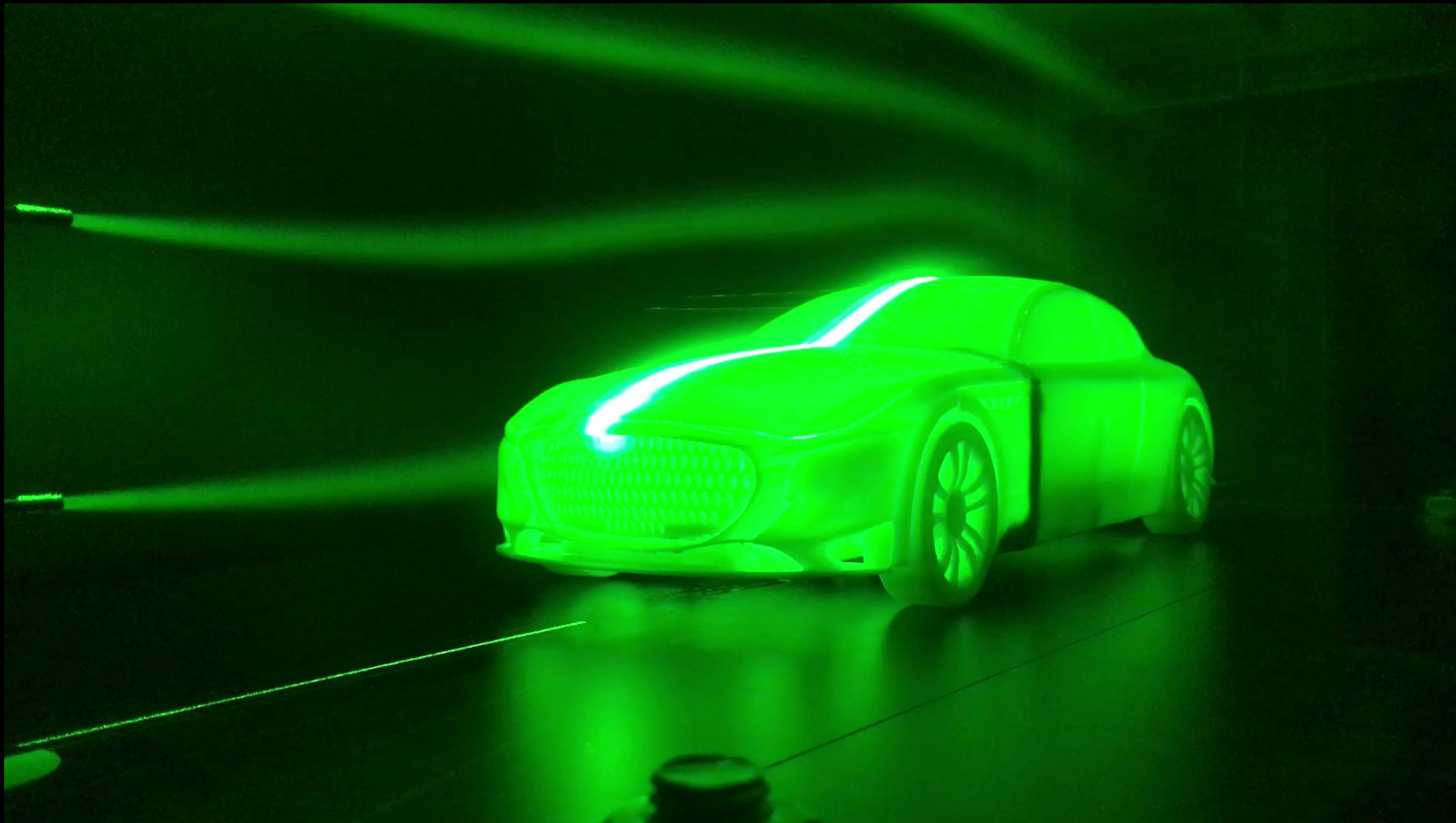

Járműáramlás

WIND TUNNEL LABSESSION (MSc) DESIGN: Czigány Benedek ipari termék- és formatervező

Járműáramlás

WIND TUNNEL LABSESSION (MSc) DESIGN: Czigány Benedek ipari termék- és formatervező

Járműáramlás

1980

2012

LADA. Perfect From The Beginning

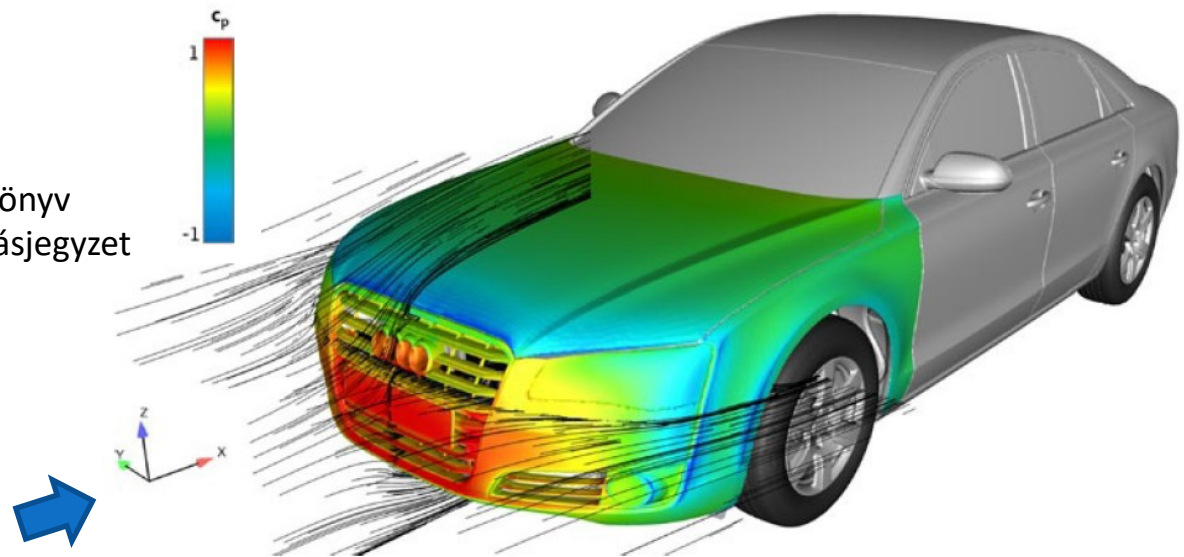

11. Áramlásba helyezett testekre ható erő

Köszönöm a figyelmet!

Áramlásban előadást kiegészítő prezentáció
Dr. Suda Jenő Miklós, adjunktus
BME Áramlásban Tanszék

Felhasznált szakirodalom:
Dr. Lajos T.: Az áramlásban alapjai tankönyv
Dr. Suda J.M.: Járműáramlásban előadásjegyzet

ÖSSZEFOGLALÁS

8. Súrlódásos közegek áramlása

9. Határrétegek

10. Hidraulika

11. Áramlásba helyezett testre ható erő

Áramlás-tanszék előadást kiegészítő prezentáció

Dr. Suda Jenő Miklós, adjunktus

BME Áramlás-tanszék

ÖSSZEFOGLALÁS

Lajos Tamás: Az áramlástan alapjai (2015) tankönyv alapján

- 1. Folyadékok sajátosságai**
- 2. Kinematika és a folytonosság tétele**
- 3. Az Euler-egyenlet és a Bernoulli-egyenlet**
- 4. Alkalmazások**
- 5. Örvénytételek**
- 6. Áramlástan mérések**
- 7. Az impulzustétel és alkalmazásai**
- 8. Súrlódásos közegek áramlása**
- 9. Határrétegek**
- 10. Hidraulika**
- 11. Áramlásba helyezett testre ható erő**

Áramlástan előadást kiegészítő prezentáció

Dr. Suda Jenő Miklós, adjunktus

BME Áramlástan Tanszék

